National Library 56253
Gen. Acquisitions Section
Ottawa, Ont.
K1A ON4

National Library
Bibliothèque Nationale
MAY 29 1978
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES JOURNAUX

Second class mail registration number — 1089.

VABA EESTLANE

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

Nr. 37 (2480) XXVII aastakäik

Teisipäeval, 16. mail 1978 — Tuesday, May 16, 1978

Üksiknumbri hind 35 senti

Juudiküsimus AABS'i konverentsil tulipunktis

Balti riikide teadlaste konverents Torontos paljude ettekannetega ja mitmesaja pealise kuulajaskonnaga

Möödunud nädalal, 10.—14. maini, toimus Torontos AABS'i (Association for the Advancement of Baltic Studies) kuues rahvusvaheline konverents. Konverentsist võtsid osa teadlased ja balti-ala uurijad ligi sajast ülikoolist ja kõrgemast õppeasutusest 11. maalt — Kanada, Ameerika Ühendriigid, Lääne-Saksamaa, Austraalia, Rootsi, Prantsusmaa, Inglismaa, Iisrael, Austria, Ungari ja Iirimaa. Juba see linnulennuline statistika näitab kui suure ettevõttega siin on tegemist. Konverentsil kerkis teravalt päevakorrale ka juudiküsimus Balti riikides, mida käsitati ka Kanada ajakirjanduses ja televisioonis.

Konverents toimus peamiselt Toronto ülikooli University College'is ja haaras väga laialdasi alasid nagu ajalugu, keeleteadus, sotsiaalteadused, raamatukogundus ja arhiivid, kirjandus, baltisakslaste historiograafia, rahvaluule ja mütoloogia, geograafia ja geoloogia, majandusteadus, kujutavkunst, seadusandlus, neli loengutesarja juudiküsimustest Baltikumis, teater, bibliograafia ja arheoloogia.

Kokku nelikümmend viis loengutesarja ja sümpoosioni kolme konverentsipäeva kestel, keskmiselt kuus ettekannet paralleelselt.

Konverentsil oli 160 registreeritud osavõtjat.

Konverentsi avataktina toimus kesknädalal, 10. mail Hart House'i galeriis balti kunstinäituse „Baltic Roots" avamine. Näituse pealkiri viitab tänapäeval nii moodsaks saanud „päritolu juurtele" ja näituse külastaja eeldab kokkusurutud formaadis balti kunsti ülevaatenäitust või siis tänapäeva balti kunstnike loomingut, mille temaatika on baltiaineline, ulatudes mütoloogiasse või siis kirjeldades eestlaste, lätlaste ja leedulaste elu ja edu Kanadas, nagu seda esitab näiteks William Kureleki siinse poola ühiskonna poolt Hamiltoni kunstimuuseumile kingitud poolakate elu Kanadas kirjeldav sari.

Neljapäeval, 11. mail toimus konverentsi ametlik avamine, millele järgnes ühine lõunasöök Toronto ülikooli Westmore Hallis.

Pärast seda algasid ettekanded ja sümpoosionid. Kuna konverentsist osavõtvail uurijail ja teadlasil oli palju võimalusi mõttevahetuseks oma kolleegidega kas või loengute kestel, mis tavaliselt koosnesid 3—6 ettekandest, siis n.n. passiivseil osavõtjail, asjahuvilistel kuulajail tuli kolme konverentsipäeva jooksul pidevalt olla nagu eesel viie kuni kuue heinakuhja vahel ja otsustada missugusest loengust või sümpoosionist osa võtta, mida kuulata ja mida mitte. Üldhuvilised kõiki koondavad plenaarloengud sellel konverentsil puudusid.

Konverentsi esimesel päeval toimus sümpoosion „Abinõud ja materjalid balti uurimustel" (Research tools and Materials in Baltic Studies), mida juhatas AABS'i president Valter Nollendorfs ja kolmest liikmest üks oli keeleteadlane prof. Ilse Lehiste. See sümpoosion oli küll esmajoones mõeldud neile, kes soovivad ennast balti-ainelistele uurimistöödele pühendada, kuid evis ühtlasi kogu AABS'i tegevuse suhtes sihteajava tähtsuse.

Ilse Lehiste rõhutas oma hästi ettevalmistatud ja selgepiirilises sõnavõtus peale materjalide (allikmaterjalid-dokumendid jne) ja abinõude (sõnastikud, grammatika — viitelised ja erialased) veel ühte väga olulist punkti: keeleoskust.

Näiteks eestialaliste uurimuste puhul hea eesti keele tundmine, millele aga peab lisanduma veel nii poliitiline kui kultuuriline ülevaade ja alles siis on võimalik

(Järg lhk. 8)

Toronto Eesti Täienduskeskkooli lõpetajad koos õpetajatega ja preemiate annetajatega kooli lõpuaktusel.
Foto: J. Kreilis

18 lõpetasid Eesti Keskkooli kiitusega

Pidulik lõpuaktus Torontos Eesti Majas

Toronto Eesti Täienduskeskkoolile oli möödunud reede õhtul Eesti Majas toimunud lõpuaktus eriti meeltülendavaks sündmuseks kuna kooli 12. lennu lõpetas rekordiline arv eesti noori. Lõputunnistused jagati välja 40 õpilasele — 21 poisile ja 19 tütarlapsele, kelledest 18 lõpetasid kooli kiitusega. Kooli vilistlane Aime Nurmse pidas lõpetajatele eriti südamliku ja rahvuslikult häälestatud kõne, toonitades, et Eesti Keskkooli lõpetajad moodustavad eesti rahva südame. Lõpetajaid premeeriti rahaliste auhindadega ning Toronto Eesti Ühispank annetas kõigile lõpetajatele traditsiooni kohaselt sõrmused ja Soomepoiste Klubi raamatud „For Freedom Only".

Aktuse alguseks oli Eesti Maja suurde saali kogunenud saalitäis rahvast — lastevanemad, nende sõbrad ja kutsutud külalised. Kooli lõpetajad — kõik tütarlapsed rahvarõivais ja poisid korralikkudes ülikondades — saabusid saali üheskoos ja istusid lava äärde paigutatud toolideridadele, näoga rahva poole. Pärast kooli õpilase Vivian Oderi lühikest palvust kõlas ühislaul „Eesti lipp".

Täienduskeskkooli juhataja E. Marten oma avasõnas mainis, et käesolev on Toronto Eesti Täienduskeskkooli kõige suurem lend, kuna lõpetajaid on 40.

Kogusummas on 12 õppeaasta kestel Toronto Eesti Täienduskeskkooli lõpetanud 285 noort, mis on väikese rahvusgrupi mõõtmetes väga suur arv.

Järgnevalt kooli lõpetaja Evi Valge esitas soololaulu „Kodunõmm".

Aktuse peakõneleja Aime Nurmse on juba varem endale nime teinud sisuka ja hoogsa kõnelejana ning andis ka Eesti Täienduskeskkoolist lahkuvatele noortele kaasa ilusaid soove ja kauneid mõtteid. Kõneleja mainis, et see Täienduskeskkooli lend on märkimisväärne ka Noorte-Aasta lennuna. Aime Nurmse meenutas neid päevi, kui ta ise pärast algkooli lõpetamist kaalus, kas minna edasi Täienduskeskkooli. Ta otsustas lõpuks kooliga ühineda ja pärast selle lõpetamist selgus talle, et see, mida talle see kool ja õpetajad pakkusid, oli kasulik nii oma isiklikus elus kui ka ühiskondlikus tegevuses. Noor kõneleja avaldas lootust, et kooli lõpetajate tegevus jatkub pärast kooli eesti kultuuripõllul, kus on tööd külluses. „Vanem generatsioon paneb oma lootused teie peale, teie olete eesti rahva süda ja teie peate olema terved ja tugevad", kinnitas kõneleja.

Ta pani kooli lõpetajatele südamele, et need täiendaksid oma eesti keele oskust eesti ajalehtede lugemisega ning paneksid käed külge eesti üritustele.

„Olge head kanadalased, kuid jääge ustavateks eestlasteks", lõpetas kõneleja tugeva aplausi saatel.

Pärast seda kui lõpetaja Helen Sadul oli esitanud oma luuletuse „Noorusaeg" andis Toronto Eesti Ühispanga asjaajaja-direktor J. Künnapuu koolile üle lõpetajate sõrmused, mis üleandja sõnade järele sümboliseerivad motot „Ühenduses on jõud". Soomepoiste Klubi esimees B. Bockfeldt annetas klubi poolt kõigile lõpetajatele soomepoiste sõjaajaloo ingliskeelse väljaande „For Freedom Only". Esimees rääkis noortele eesti rahva võitlustest oma vabaduse eest ning andis pühendusega raamatu isiklikult üle kooli lõpetajale Tiina Haamer'ile.

Lõputunnistused, raamatud ja sõrmused jagasid õpilastele välja koolijuhataja E. Marten ja õpetaja H. Ründva. Kooli neljakümnest lõpetajast lõpetasid kiitusega: Christina Greenbaum, Tiina Haamer, Anu Jaanus, Sirje Järvel, Kai Kirsiväli, Ingrid Kütt, Ralph Leis, Maia Lenk, Kalle Lüdig, Toivo Makk, Anita Nippak, Reet Pruvli, Eric Runge, Helen Sadul, Martin Toomes, Kai Tüll, Evi Valge ja Kristiina Valter. Sõrmus annetati ka kooli rahvatantsu õpetajale Anne Tüll'ile.

(Järg lk. 5)

Vene sõdurid tungisid Hiinasse

Uus piirivahejuhtum Ussuuri jõe ääres

PEKING — Hiina ja N. Liidu suhted on muutunud viimaste päevade kestel veelgi halvemaks kuna Hiina valitsuse andmetel tungisid vene väed üle Hiina piiri ja surmasid ja haavasid seal rahulikke elanikke. Arvatakse, et sellel vahejuhtumil on rasked tagajärjed äsja alanud Hiina ja N. Liidu vahelistele piiritülide lahendamise läbirääkimistele.

Hiina välisministeeriumi andmel tungisid Hiina aladele 30 sõdurit, kes saabusid kohale paatidel ja helikopteril. Vahejuhtum leidis aset Ussuuri jõe ääres, kus venelased saabusid hiina külla ning mõrvasid ja haavasid seal inimesi.

Hiina andmetel tungisid venelased nelja kilomeetri kaugusele Hiina territooriumie, mida Pekingis peetakse kaugeleulatuvate tulemustega sõjaliseks provokatsiooniks.

Hiinlased esitasid N. Liidu saadikule V. S. Tolstikovile vahejuhtumi kohta protestinoodi. On eriti märkimisväärne, et vahejuhtum leidis aset just viis päeva pärast seda, **kui N. Liidu välisministri abi Leonid Iljishev saabus Pekingi, et alustada hiinlastega uuesti läbirääkimisi piirivahejuhtumite lahendamiseks.**

*

PEKING — N. Liidu valitsus saatis Hiina valitsusele vabanduse äsjase piirivahejuhtumi pärast kus vene piirivalvurid tungisid üle Ussuuri jõe Hiina aladele ning peksid ühes külas kohalikke hiina elanikke. Esialgsete andmete kohaselt nõudis vahejuhtum ka surmaohvreid, mida hiljem dementeeriti.

Dissidentide protsessid N. Liidus

Juri Orlov kohtu all inimõiguste nõudmise pärast

MOSKVA — Moskvas algas möödunud esmaspäeval tuntud dissidendi ja inimõiguste nõudja Juri Orlovi protsess, keda nõukogude võimud süüdistavad nõukogude vastase agitatsiooni ja propaganda levitamises. Kuulduste kohaselt algavad lähemal ajal ka kahe teise nimeka dissidendi Anatoli Shtsharanski ja Alexander Ginzburgi protsessid. Nende vastu esitatud süüdistuste kohaselt ootab neid kuni seitsmeaastane karistus orjalaagris ning sellele lisaks kuni viieaastane saatmine eksiili.

On huvitav, et samal ajal Juri Orlovi protsessiga algas Gruusias ka protsess kahe grusiinlase vastu, kellede vastu on esitatud samalaadsed süüdistused nõukogude vastase propaganda levitamises.

Kaebealusteks on kaks silmapaistvat Gruusia intellektuaali kirjanik Zviad Gamsakhurdja ja muusikateadlane Merab Kostava.

Juri Orlov arreteeriti varsti pärast seda kui president Carter tuli avalikkuse ette oma inimõiguste kampaaniaga. Protsessi alustamisega venitati aga nii kaua kuni Belgradi konverents lõpule viiakse, kuna venelased kartsid, et läänemaade esindajad Orlovi küsimuse konverentsil esile tõstavad.

N. Liidus toimuva Orlovi protsessiga paralleelselt korraldatakse Inglismaal Orlovi protsess, kus tunnistajateks on välismaale põgenenud dissidendid, kelledel ei ole võimalik Moskva protsessil tunnistajatena esineda.

K. L. MARLEY

MAALIDE NÄITUS

27. MAIST — 3. JUUNINI

T.E. BAPTISTI KIRIKU KÕRVALSAALIS

883 Broadview Ave., Torontos

Avatud laup. kl. 3—9, neljap. ja reedel kl. 6—9.

Näituse avamine laup. 27. mail kl. 5 p.l.

Nüüd on meie kord käed külge panna!

Korraldame

NOORTE TALGUD SEEDRIORUL

laupäeval, 27. mail 1978

Kogunemine saalis kell 9 homm.

Tööriistad kaasa kui võimalik!

Küsimustega pöörduda: Leena Kalm (519) 648-2074
Andres Teene (519) 884-3281

LÕUNA ONTARIO ÜLIÕPILASTE KOONDIS

„Eesti Kodu" korterimajade õnnistamine ja pidulik korteriühingule üleandmine

toimub laup., 3. juunil 1978. a. kell 5 p.l. Torontos, 50 Old Kingston Rd. Scarborough, Ont.

KAVAS: „Hoia, Jumal, Eestit!" — Eesti Kodu Segakoor, juhatab Karl Karuks ⊙ Avasõna — EAK esimees Alfred Sepa ⊙ Vaimulik talitus — õpetajad Elmar Pähn ja Andres Taul ⊙ Aktuse kõne — praost Emanuel Lepik ⊙ „Eesti Kodu" juhtimise ja õiguste üleandmine — Rein Künnapuu — EAK, Konstantin Reissaar — „Eesti Kodu" ⊙ Tervitused — EV aupeakonsul Kanadas Ilmar Heinsoo, EKN esimees Udo Petersoo jt. ⊙ Lõppsõna — abipraost Tõnis Nõmmik ⊙ „Isamaale" — Eesti Kodu Segakoor, juhatab Karl Karuks ⊙ Eesti hümn ⊙ KOHVILAUD

Eesti Abistamiskomitee, majade ehitaja, kutsub kõiki ajaloolisele sündmusele kaasaelama.

EAK JUHATUS

USUTEADUSE INSTITUUT

I KURSUS ÕPETAJA ABILISTE ETTEVALMISTAMISEKS

16.—29. juulini Toronto Peetri Koguduse ruumes

Korraldajad: Piiskop K. RAUDSEPP ja ass. O. PUHM. — Juhataja: Prof. dr. ass. A. VÖÖBUS.
Lektorid: Dr. VÖÖBUS, piiskop RAUDSEPP, ass. O. PUHM, mag. KIVIRANNA, dr. TOI.
Osavõtu maks $30.00 isikult.
Osavõtta soovijail registreerida piiskop K. Raudsepp'ale aadressil: Box 291, Jordan Station, Ont. LOR 1S0, esitades lühikese eluloo kirjelduse, hariduse käigu ja oma kog.õpetaja kirjaliku soovituse.
REGISTREERIDA ENNE JUUNIKUU LÕPPU.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St Torontos.
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $30.—, poolaastas $16.— ja veerandaastas $9.—, kiripostiga aastas $48.—, poolaastas $25.50 ja veerandaastas $13.50.

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $32.—, poolaastas $17.— ja veerandaastas $9.50. Kiripostiga USA-s: aastas $53.—, poolaastas $27.50 ja veerandaastas $15.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $62.—, poolaastas $31.50 ja veerandaastas $16.50

Aadressi muudatus 30 c. — Üksiknumbri hind 35 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher, Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto 3, Ont. M6J 2H2

Terroristid ja demokraatia

Aldo Moro on surnud. Itaalia riigimees ja viiekordne endine peaminister mõrvati põrandaaluste kommunistlike terroristide poolt ja tema laip leiti Roomas ühele käidavale tänavale pargitud auto pakiruumist. Aldo Moro oli mõrvatud metsikul kombel — ta laip oli läbipuuritud üheteistkümnest laskerelva kuulist.

Itaaliast saabunud teated kõnelevad, et kogu itaalia rahvas on masendatud ja shokeeritud. Samuti väljendavad lääneriikide ajakirjanduses avaldatud juhtkirjade, kommentaaride ja riigijuhtide sõnavõtud ühest küljest üllatust, kuid teisest küljest ka nördimust ja terroristide teguviisi teravat hukkamõistmist.

Kahjuks jääb selline mulje, et need tänased hukkamõistvad sõna unustatakse peatselt ning need ei kandu homsetesse tegudesse. Meil on põhjust konstateerida, et läänemaailmal ei ole ikka veel selget arusaamist, millises hädaohus on läänedemokraadid ja kogu vaba maailm kui nad ei võta tarvitusele rangeid abinõusid igasuguste punabrigaadide, punaarmeede ja teiste kommunistlike terroristide bandede kiireks likvideerimiseks. Kui Itaalias käivad juba mööda tänavaid ringi relvastatud bandiitide grupid, kes tulistavad süütuid inimesi ja põgenevad jäljetult, siis on midagi tõsiselt katki ja siin ei aita ainult halisemine ja käte laiutamine. Kui valitsus tahab kaitsta ja säilitada demokraatlikku korda, siis peab ta ajutiselt rakendama ranged abinõud demokraatia hävitajate välja radeerimiseks ja nende jäägituks likvideerimiseks. Siinjuures on isegi mõeldav kaitseseisukorra väljakuulutamine ja eriliste kohtute rakendamine, kelledel on õigus vajaduse korral surmanuhtlust rakendada.

Lääneriikides avaldatud Itaalia olukorra kohta kirjutatud ja räägitud kommentaaridest võib järeldada, et paljud olukorra analüüsijad põhjendavad terroristlike gruppide ja kommunistlike põrandaaluste armeede tekkimist Itaalias valitseva suure tööpuudusega ja sotsiaalse ebaõiglusega, milles palju süüdi on Itaalias kaua aega võimul olnud kristlik-demokraatlikul parteil, kelle juhtkonda kuulus ka mõrvatud riigimees Aldo Moro. Nendes väidetes on teatud määral tõtt, kuna kristlik-demokraatlik partei ei ole möödunud aastate jooksul näidanud üles vajalikku juhtimisoskust ja resoluutset riigimehelikku tarkust, mille tulemusena riik on sattunud suurtesse majanduslikkudesse raskustesse, mis omakorda on soodustanud kommunistliku partei pooldajate arvu kasvamist. Umbteele sattunud kristlik-demokraatlik partei on nüüd isegi sunnitud võimul püsimiseks arendama tihedat koostööd kommunistidega, mis praktiliselt tähendab saatanale kolme veretilga andmist ja oma tõekspidamistega sahkerdamist ja manipuleerimist.

Itaalia praegune olukord ja terroristide ülemvõimu kasvamine ei ole siiski seletatav ainult riigi majandusliku olukorra ja tööpuudusega, vaid siin tulevad mängu ka teised tegurid, millistest avalikult ei taheta rääkida. On ju üldiselt teada, et Lääne-Saksamaal tegutsevad samalaadsed kommunistliku punaarmee põrandaalused grupid nagu Itaalias, kuid Saksamaal ei ole kunagi olnud suurt tööpuudust ning seal on kõigiti rahva sotsiaalse heaolu eest hoolitsetud. Põhjused peavad siin peituma mujal ning on tundemärke, mis lasevad oletada, et Lääne-Euroopas tegutsevatel kommunistlikel terroristidel on salajased kontaktid Moskvaga, kust nad saavad abi ja toetust ning tõenäoliselt põrandaaluste kanalite kaudu ka relvi. Ei saa unustada, et terroristide tegevusest, mille eesmärgiks on läänedemokraatiaid diskrediteerida ja lääneriike õõnestada, on eeskätt huvitatud Moskva, kes ei lase mööda minna ühtegi võimalust oma maailmavallutamise eesmärkide poole pürgimiseks.

Aldo Moro traagiline mõrvamine peaks andma lääneriikidele mõjuva hoiatuse ja sundima neid tarvitusele võtma erakorralisi abinõusid terroristide ja põrandaaluste punaste gruppide vastu võitlemiseks. Kas seda aga tehakse, on omaette küsimuseks. Demokraatlikkudes riikides kaitstakse visa armukadedusega üksikisikule antud õigusi ja paljud inimesed ja demokraatia ideoloogid on valmis minema enne terroristide püssikuulidest läbipuurituna hauda kui piirata terroristide vastu võitlemisel ajutiselt üksikisiku laialdasi õigusi.

K. A.

Begin: „Kuid rahu ei saa olla ilma Iisraelile julgeolekut kindlustamata.“ President Carter: „Kuid julgeolekut ei saa ilma Kesk-Idas rahu tegemata.“

Kolõma - Stalini õudseim surmalaager

Laagris suri ka palju baltlasi

STOKHOLM (EPL) — Inglise poeet ja ajaloolane Robert Conquest on avaldanud põhjaliku uurimuse Stalini kõige kaugema ja koledama surmalaagri Kolõma kohta. Solzenitsõnil polnud selle laagri kohta materjale, kuna see oli sedavõrd isoleeritud. Conquest on kogunud isiklikke tunnistusi ja need täpselt protokollinud. Ka mõningates teistes teostes leidub nüüd andmeid Kolõma kohta. Conquest ise on varem andnud välja põhjaliku teose stalinismist „Suur terror“.

Stalini 120-st surmalaagrist oli Kolõma suurim ja kaugeim. Seal kaevati suurem osa Venemaa kullast, mis moodustab umbes kolmandiku maailmaproduktsioonist. Iga tonn kulda maksis vähemalt tuhande inimese elu.

Vangid veeti raudteel Vladivostokki ja sealt laevadega läbi Jäämere Kolõmasse.

Üks laev 12.000 vangiga jäi 1933 jäässe kinni ja jõudis mõningate ellujäänutega sihtkohale aasta hiljem. Taolisi orjatransporte pole maailma ajaloos esinenud pärast orjakaubandust Aafrika ja Ameerika vahel.

Varasematel aegadel koheldi kolõma vange kui „odavat töötajõudu.“ Aga aastal 1937 mõistis Stalin taolise kohtlemise hukka. Laagrijuhataja, lätlane Ringold Berzin, hukati „jaapani spioonina“. Laagris teostati uus rezhiim — suuremad töönormid ja väiksemad toidunormid. Vangide surmamine kõrgete töönormide ja nälja abil muutus sama tähtsaks kui kullakaevamine.

Keegi geoloog, kes julges seoses vangidega rääkida „inimestest“ sai vastuseks, et tegemist oli N. Liidu vaenlastega. Geoloogile maksis märkus elu.

Vangide hulgas oli palju haritlasi. Iga päev teostati surmaotsuseid. Ainult ühes alalaagris tapeti aastal 1938 rohkem inimesi kui kogu tsaarirezhiimi all möödunud sajandil. Seda tõestab nõukogude statistika. Kohaletoodud vange informeeriti tõsiasjast, et nad on tulnud sinna ainult kannatama ja surema. Kes elama jäid, neid süüdistati kas liiga väheses töötamises või „ülesöömises“. Inimesed, kes ellu jäid ja hiljem võisid jutustada, asusid teatud eelistatud töökohtadel — haigepõetajatena, koristajatena, kokkadena.

Nende jutustused sarnanevad lugudele Dachaust, Belsenist ja teistest natside koonduslaagritest.

Ometi olid inimesed Kolõmas peale selle täiesti isoleeritud — kuna Auschwitzis oli olemas hästiorganiseeritud vastupanuliikumine.

Koerad olid treenitud ründama igat inimest vangimundris. Kes oma päevast töönormi ei täitnud, sai teisel päeval vähem süüa — ja jõudis veel vähem.

Ennst pesta ja riidest lahti võtta saadi ainult paar korda aastas — kõik kartsid, et nende riided võidakse varastada. Riided ei andud talvel külma ega suvel sääskede vastu.

Kes oma karistusaja kuidagi üle elas, selle karistust pikendati mingil ettekäändel. Elavalt ei pääsenud sealt enne Hrushtshovi aega keegi. Vange terroriseerisid peale muu ka kriminaalvangid, kel oli tegelikult õigus tappa poliitilisi vange.

Ainult inimesed, kes oskasid jutustada põnevaid lugusid või terveid romaane, jäeti ellu.

Üks vangidest leidis Pravda numbri, kus oli foto Molotovi ja Ribbentropi kohtumisest. Ta hüüatas mõtlematult:

„Missugune tore perekonnapilt!“

Mees lasti maha „antisovjetliku propaganda tegemise“ eest.

Kõikjal leidus pealekaebajaid. Kui keegi väitis, et ta oli süütu, öeldi talle:

„Loomulikult oled sa süütu. Muidu poleks sa saanud ainult kümme aastat“.

Kuus protsenti vangidest olid naised, kes üldiselt pidasid paremini vastu ebainimlikele tingimustele. Mõned hoidsid end ülal prostitutsiooni kaudu. Üldiselt kannatavad naised rohkem füüsilisi pingutusi ja valu.

Eriti kiiresti surid sajadtuhanded poola sõjavangid, baltlased ja ukrainlased. Teatavasti saatsid läänеliitlased a. 1944—47 N. Liitu tagasi üle kahe miljoni venelase vastu nende tahtmist.

Kokku pöördus u. 5.5 miljonit venelast sõjavangist tagasi.

Neist hukati või saadeti 25 aastaks orjalaagrisse u. 20 protsenti. Stalini arvates ei olnud vene sõjavange olemas — olid ainult äraandjad, kes keeldusid oma riigi eest suremast.

Dagens Nyheteri peatoimetaja Per Wästberg kommenteerib neid andmeid Kolõma kohta:

„Kuigi suurem osa laagreid suleti Hrushtshovi ajal, ei ole süsteemi ennast iialgi hukka mõistetud Brezhnevi ja tema kolleegide poolt. Nad on Stalini pärijad ja kaasroimarid nii kaua, kui nad keelduvad avamast arhiive ja paljastamast N. Liidu ajalugu.“

Moskva sarjab „Ameerika Hääl“

„Ameerika Hääle“ administratiivne ümberkorraldamine on äratanud ebameeldivat tähelepanu Moskvas ja tekitab sealsetele ideoloogidele muret: Kas „Ameerika Hääl“ ei hakka viimati väljenduma senisest teravamalt ja võtma omaks kahe Moskva propaganda verivaenlase „Free Europe“ ja Radio Liberty“ stiili?

Igaks juhuks on „Rahva Hääles“ ilmunud nõukogude teadetebüroo APN-i poliitilise vaatleja Simonovi sulest artikkel, milles „Ameerika Hääl“ ette läbi sarjatakse. Uut raadiojaama võrreldakse juba Gogoli ühes novellis esineva ninaga, kes oma peremehest sõltumatult ringi jalutama hakkab.

Tsiteeritakse ka Carterit, kes valimiskampaania ajal olevat rünnanud Ameerika raadio välissaateid („115 saatjat koormavad eetrit 900 tundi nädalas“) millest polevat mingit kasu USA prestiižhile.

Võrdlusmaterjaliks on ette toomata nõukogude raadiosaadete ja nädalatundide arv.

Kriitika tõttu tahetavat nüüd muuta raadiosaadete iseloomu, aga, nagu Moskvas kardetakse, ebameeldivas suunas.

Edasi arvustatakse praeguseid saateid, kusjuures nähtusi vaadeldakse, nagu oleksid need kadanlikud peegelpildid nõukogude oma propagandast („Kuid selles joogis on lahustatud alati ära ka tubli portsjon desinformatsioonni“). Edasi tulevad juba tüüpilised süüdistused:

„Sotsialistliku ideoloogia õõnestamine, rahvusliku vabadusliikumise sabotaažh, rahvusvahelise pinevuse lõdvenemise nurjaajamine ...“

„Ameerika Hääle“ juhid olevat kadedad „Müncheni kaksikutele“.

„Raadiojaam proovib regulaarselt teha „sõltumatut häält“, mis tonaalsuselt meenutab bulariajakirjandust“. Sellest sugenevat „auklik maailmapilt“, mida „Ameerika Hääle“ antennivardad koovad. Räägitakse ka juba psühholoogilisest, kuigi veel mitte „külmast“ sõjast.

Mure on arusaadv, kui tegelikult juba on esinenud juhte, mil nõukogude kõrgemad ametimehed on sunnitud olnud vaidlema „Ameerika Hääle“ saadetega — need on niivõrd populaarsed N. Liidus.

Kommentaarid

Itaalia riigimehe Aldo Moro küüditamine ja mõrvamine on juhtinud tähelepanu Lääne-Saksamaalt Itaaliasse ja vaba maailma avalikkus on hakanud unustama, et Lääne-Saksamaal on terroristid hakkama saanud sama suurte või isegi suuremate kuritegudega kui Itaalias. Tekib küsimus — kas Lääne-Saksamaa Baader-Meinhofi punaarmee on pärast hävitavaid lüüasaamisi ja oma juhtide vabasurma vanglas oma tegevuse lõpetanud? Ei ole, vastavad eksperdid. Nad ütleval, et terroristide vaikimine on petlik ja laseb teha valejäreldusi. Paljud terroristide tegevuse jälgijad on seevastu hoopis arvamisel, et põrandaalune punaarmee teostab praegu ümberorganiseerimisi, oma jõudude koondamisi ja uute liikmete värbamisi.

Uute liikmete värbamisel töötavad organseerijad väga süstemikindlalt ja valivad oma ohvrid nendest ühiskonnakihtidest, kus esineb kõige suuremal määral rahulolematust praeguse riigikorraga. Peamiselt võetakse kontakte pahempoolselt häälestatud üliõpilastega, kes oma õpingud mingil põhjusel on katkestanud ning on pettunult hakanud oma viha välja valama Lääne-Saksamaa poliitilise, majandusliku ja sotsiaalse süsteemi vastu. Samuti tõmmatakse terroristide ringi tagasi endised punaarmee liikmed, kes seadusevastaste aktsioonide pärast vangi on mõistetud ja oma karistuse ära kandnud. Niipea kui nad vanglamüürid selja taha jätavad, otsivad nendega kontakte nende endised löögimeestest sõbrad.

Keegi ei oska praegu ennustada, milliste aktsioonidega ja uute trikkidega Lääne-Saksamaa terroristid päevavalgele tulevad, kuid kahtlemata teevad valitsuse- ja politseivõimud suure vea kui nad loodavad, et terroristid oma hirmutegudest on loobunud. Võib oletada, et Lääne-Saksamaa terroristide tegevus tulevikus oleneb suurel määral ka sellest, millise suuna võtavad sündmused Itaalias pärast Aldo Moro sadistlikku mõrvamist.

*

N. Liidu ajalehed ja ajakirjad ning teised massiinformatsiooni vahendid on 60 aasta jooksul kubisenud kiidulauludest marksismile ja kommunistlikule süsteemile, mille eesmärgiks on muu-hulgas luua ka uut ideaalset „nõukogude inimest“, kes töötab ennastsalgavalt kommunistlikule parteile ja selle kontrolli all olevale riigile, kellel ei ole isikliku kasusaamise huvisid ja kes mõtleb rohkem teistele ja ühiskonnale kui endale ja oma taskule.

Kuid asjad ei ole kaugeltki nii lihtsad kui Lenin ja teised kommunistlikud teoreetikud seda unistasid ja planeerisid. Viltu ei ole läinud mitte ainult kogu kommunistlik süsteem vaid rabasohu on sattunud ka uus „nõukogude inimene“. Partei teoreetikute, truualamlike ajalehtede ning kommunistlike skribentide poolt ülistatud ja kiidetud „uue inimese“ mentaliteedi omaks võtmise asemel on suur osa nõukogude noorusest hakanud oma käitumisega protesteerima N. Liidus valitsevate viletsate elutingimuste, tarbekaupade puudumise, igava üksluise elu ja partei propaganda trummipõrina vastu. Nõukogude noorus ei ole huvitatud lüpsivõistluste tulemustest, leninlikest laupäevakutest, traktoristide normide ületamisest ja nõukogude realismi surutud kunstist, kirjandusest ja muusikast, kuna seal ei juhtu midagi uut, seal ei ole värskeid ideesid ja seal ei kalduta kõrvale juba ammu pensioniikka jõudnud Kremli härrade kivistunud ideedest.

Selles lootusetus olukorras on paljudele noortele ainsaks meelelahutuseks alkohol ja silmatorkavalt suur arv noori võtavad ka omaks läbi raudeesriide imbunud Ühendriikide noorte ideed ja arusaamad, kandes kitsaid paigatud jeans'isid ja tundes rõõmu rock-muusika metsikust ja erutavast rütmist. Partei ideoloogidele

(Järg lk. 3)

Kas teate, et USA-s ...

USA rahvaarv kasvab aastas 7% võrra, mis on ainult kolmandik rahvaarvu juurdekasvu keskmisest maailmas. Aastaks 2000 tõuseb USA rahvaarv 217 miljonilt 262 miljonile. Sündivus on kiiresti kahanenud. 1970 sünnitas iga sünnitamisealine naine keskmiselt 2,48 last, neli aastat hiljem ainult 1,86 last.

Kiiresti on kasvanud lahutuste arv. 1953 ja 1974 vahel kasvas lahutuste arv aastas 390 000-lt 977 000-le.

Ühiskonna sotsiaalse sektori kulud tõusid sama aja jooksul üldproduktsioonikuludega võrreldуna 13,4%-ilt 27,3%-ile, s.t. kahekordseks.

Keskmine eluiga tõusis aastatel 1945—1974 meeste puhul 63,6 aastalt 68,2 aastale, naistel 67,9 aastalt 75,9 aastale.

Laste suremus langes kümne viimase aasta jooksul 24,7-lt iga 1000 lapse kohta 16,7-le.

Roimade arv on tugevasti tõusnud. Ajavahemikul 1960—1975 see tõusis kolmekordseks — 161-lt 100 000 elaniku kohta 481-le. USA omab maailma kõrgeima enesetapmiste sageduse, see oli 1973 ligi 10 juhtu 100 000 inimese kohta.

EPL

VALVEARST NÄDALALÕPUL

20., 21. ja 22. mail on valvearstiks dr. H. Tari, tel. 922-3824.

43. PEN-Kongress Stokholmis

Rahvusvaheline PEN-Klubi 43. kongress peetakse 21.—27. maini Stokholmis. Kongress toimub vanas parlamendihoones, kusjuures lisaüritustena on ette nähtud vastuvõtt linnavalitsuse poolt raekojas, teatrietendused, vastuvõtt valitsusliikmete juures, lõpudinee Sollideni restoranis Skansenis, ringsõidud linnas ja saarestikus jne.

Senistel andmetel saadab N. Vene sinna vaatlejatena Jevtushenko ja Vozhnesenski.

Eesti PEN-Klubi delegaadid pole veel lõplikult selgunud. USA osas on teada, et sealt sõidab Asta Willmann. Torontost on oma osavõtust teatanud kirjanik Salme Ekbaum.

Tammsaare päevasärk Eestisse

Kirjanik Raimond Kolk Rootsist on külastanud taas Tallinnat, kus ta on olnud juba kuus või seitse korda varemalt, kirjutab KGB ajaleht „Kodumaa", olles saanud kirjanikult jutuajamise. R. Kolk ütleb, et ta on külastanud ka Tammsaare majamuuseumi Kadriorus. Sinna sisseastumiseks oli olnud eriline põhjus: anda üle Rootsi eestlanna Ruth Elaseri poolt muuseumile saadetud päevasärk, mis kunagi A. H. Tammsaarele kuulunud.

Leht kõneleb jutuajamise korras pikemalt R. Kolga loomingust ja tegevusest Rootsis. On huvitav, et punavõimud lasevad sisse küll meie pagulasajakirjanikke, kuid umbes 90% pagulaskirjanike loomingust Eestisse ei pääse.

VES

Teadaanne

Ontario Modern Gymnastics Federation'i maailmareisi loterii tulemused:

1. võit — Rita Cristinzo nr. 3376
2. võit — Linda Putseay nr. 4669
3. võit — Louise Nesbitt nr. 1229

Üksik naisterahvas soovib
MÖBLEERIMATA KORTERIT
tuba köögiga Mt. Pleasant Ave. ja Avenue Roadi vahel Eglintoni piirkonnas. Helistada pärast kella 4
tel. 488-4594

KAI KÄÄRID
MAALID MÜÜGIL suures valikus. Helistage ette 225-5595.
390 Princess Ave., Willowdale

H. KIRIK
Insurance Agency
KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

on eriti talumatu ja vastuvõtmatu, et paljud noored on nakatatud Ühendriikidest sisse imbunud elustiilist, mida peetakse kapitalistlikuks dekadentsiks.

Kas pole see märkimisväärne ja tendentslik, et oktoobrirevolutsiooni ajal 60 aastat tagasi sarnanesid tolleaegsed uue idealistliku ühiskonna poole pürgivad noorkommunistid palju rohkem kommunistliku „uue inimese" ideaalile kui nende järeltulijad, kes on üles kasvanud puhtakujulises kommunistlikus ühiskonnas ja süsteemis? Elu näitab, et kommunistlik süsteem on hävitanud inimestes täielikult igasugused ideaalid ja lootused paremale tulevikule ning on neist kujundanud kibestunud ja pettunud küünikud.

AMI

Lakewoodi New Jersey koguduse õpetaja Rudolf Reinaru pidas 27. aprillil avapalvuse Ühendriikide Esinduskogus. Sel puhul annetas eesti rahvusgrupi delegatsioon Esinduskogu peavaimulikule Edward G. Latch'ile üle suure Eesti Piibli. Pilt Piibli üleandmiselt. Vasakult: Õp. R. Reinaru, Esinduskogu peavaimulik Edward G. Latch, Maria Pedak-Kari ja Eesti Rahvuskomitee Ühendriikides esimees J. Simonson. Delegatsiooni koosseisu kuulusid veel EELK Lakewoodi Pühavaimu koguduse nõukogu esindaja A. Prima ja Ühendatud Balti Komitee esindaja Washingtonis Mäido Kari.

Balti kunstnike huvitav näitus Hart House'is

Parim kunstnik Endel Kõks, parim skulptor Modris Broze

Seoses möödunud neljapäeval Toronto ülikoolis alanud AABS'i 6. konverentsiga avati möödunud kolmapäeva õhtul Toronto ülikooli Hart House'i Kunstigaleriis kolme balti rahva — eesti, läti ja leedu — ühine kunstinäitus „Baltic Roots". Avamistalitusele ja näitusega tutvunemisele oli saabunud nii suurel arvul külastajaid, et suur näitusesaal kippus jääma kitsaks. Huvitav näitus, mis annab ülevaate balti kunstnike kaasaegsest kunstiloomingust ja selle suundadest, jääb avatuks kuni 4. juunini.

Näituse ülesseadjad olid teinud kahtlemata suure töö, kuna üles olid seatud 35 maali ja 18 skulptuuri 42-kunstnikult, kusjuures kaaluvam osa töid olid läti kunstnikelt. Eestlased olid oma väljapanekutega teisel kohal, kuna leedulaste osa üldpildis oli kõige tagasihoidlikum. Eestlastest esinesid maalidega ja graafiliste töödega Andres Kingissepp, Endel Kõks, Abel Lee, Margus Lee, Mai Onno, Otto Paju, Tiiu Põder, Jaan Põldaas, Endel Ruberg ja Agate Veeber ning skulptuuridega Maire Männik, Vello Hubel, Rudolf Saaring ja Astrid Lisa Taim.

Näituse üldpilt jättis väga mitmekesise mulje, kuna väljapanekute hulgas oli mitmesuguse kvaliteediga ja tehnikaga töid.

Näituse avas Robert McLaughlin'i Gallery direktor Joan Murray, kes esile tõstis Balti maadelt pärit kunstnike saavutusi. Korraldajate nimel võttis sõna näituse koordinaator Mall Puhm, kes tänas kõiki näituse korraldajaile kaasaaitajaid ja abistajaid.

mis on eriti hinnatav, kuna näitus toimus vabatahtlike töötundide panuse tulemusena.

Mall Puhm tegi ühtlasi teatavaks need kunstnikud, kellede tööd olid saanud žürii poolt auhindade osaliseks. Maalijatest sai esimese auhinna eesti kunstnik Endel Kõks oma töö eest „Huronian Stones", kuna skulptoritest tunnistati esimese auhinna väärilisteks lätlane Mordis Bronze oma puuskulptuuri eest „Hiaku". Lisaks esimestele auhindadele tõstis žürii maalijatest nende tööde põhjal veel esile Ilse Bertuss Lapse, Mai Onno, Jaan Põldaas'i George Rackus'e ning skulptoritest Augusts A. Kopmanise, Dzintars Mezulis'e, Visvaldis Reinholds'i ja Argentiinas elava eesti skulptori Rudolf Saaringu.

Auhinnatud ja esile tõstetud kunstnikele või nende esindajatele andsid Mall Puhm ja Stella Kerson üle ümbrikud rahaliste auhindadega.

Pärast näituse avamist toimus Marylandi ülikooli professori Norton Dodge'i loeng uuest kunstist Eestis, Lätis ja Leedus, mida jälgis suur kuulajaskond.

Vene malemeistrite telgitagused tehingud

Ärahüpanud suurmeister Viktor Kortshnoi paljastab

N. Liidust ärahüpanud male suurmeister Viktor Kortshnoi, kes suvel mängib matshi maailmameistri tiitlile praeguse maailmameistri Boris Karpoviga, on avaldanud Lääne-Saksamaal oma memuaarid pealkirja all „Ein Leben für das Schach" (Malele pühendatud elu). Ta avaldab teoses ka oma ärahüppamise põhjused:

„Ma ei soovi elada kurjal maal, rezhiimi all, mis röövib inimeselt väärtusetunde."

N. Liidus edaspidi ilmuvatest maleraamatutest jäävad nüüd kindlasti välja Kortshnoi partiid ja tema teooriad. Teda pole aga kerge maha vaikida. Kortshnoi on võitnud Petrosiani, Polugajevski ja Spasski ja läheb võistlema Karpoviga.

Nõukogude suurmaletaja elutingimused olenevad palju ta saavutustest.

Hea edu eest välismaisel turniiril võidakse saada pisut suurem korter. Aga kõikide turniiride jaoks on vaja poliitilist luba ja kõikjal valitseb politrukkide kontroll.

Kuidas mängitakse? Hastingsis „pingutasid" Taimanov ja Kortshnoi partii juures — mis varem hotellis oli käikkäigult kindlaks määratud. Maailmameistrikandidaatide turniiril Curacaos leppisid Petrosian, Geller ja Keres kokku, et nad üksteise vastu ainult viiki mängivad. Petrosian aitas salaja USA ungarlast Benköt, kes mängis Kerese vastu — sest Keres ähvardas Petrosianist ette jõuda.

Bobby Fischer kaotas keskpärasele jugoslaavlasele Kovacevicile, kuna pealtvaatajate hulgas oli ka Petrosian, kes pidas oma abikaasa kaudu ühendust jugoslaavlasega.

Petrosiani Kortshnoi ei salli. Too on peale muu ka a. 1975 peetud turniiril kogu aeg jalaga lauda väristanud sel ajal kui Kortshnoi pidi mõtlema. Keresest on aga Kortshnoi väga heas arvamises nii inimesena kui maletajana. Ka tunnustab Kortshnoi Fischeri geniaalsust. Selle vastu ei pea ta lugu Talist, keda üldiselt peetakse heaks kombinatsioonimängijaks.

Kortshnoi räägib ka oma tulevasest vastasest Karpovist, kes on 47-aastasest autorist 20 aastat noorem ja täisvereline venelane, kuna Kortshnoi on rassilt ja välimuselt juut. Arvatavasti ilmub Karpov Filipiinidel peetavale matshile suure sekundantide ja spetsialistide karjaga. Kortshnoi võib saada anonüümseid ähvarduskirju, nagu ta varem on saanud.

Juudid piketeerisid lätlast

NEW YORK (VES) — Nädalavahetusel piketeeriti ühe juutide organisatsiooni liikmete poolt Long Islandil lätlast Boleslav Maikovskit, kelle vastu on tõstetud süüdistus, et ta on Läti politsei koosseisu kuuludes 1941 ja 1942 mõrvanud Riias juute. Juudid nimetavad teda „Riia lihunikuks".

Piketeerimisest tõid mõned siinsed ajalehed pikki piltidega kirjutisi. Maikovski maja ees kanti plakateid ning maja pihta oli pillutud ka kive. Korda oli tänaval olnud hoidmas 50 Nassau politseinikku.

ILUS KRUNT
MÜÜA
„JÕEKÄÄRUL"
Tel. 787-5157

TORONTO LINN

Muudatusi jäätmete äraveos

Kuna esmaspäev, 22. mai, on linnateenijatele püha, siis ei toimu sel päeval jäätmete kogumist.

Esmaspäevane äravedu toimub teisipäeval ja teisipäevane kolmapäeval.

Kolmapäeval, 24. mail 1978, ei toimu ajalehtede, suuremate esemete, jääkappide, majatarvete, puumaterjali, okste jne. äraviimist. Need viiakse ära kolmapäeval, 31. mail, 1978.

Teie koostöö jäätmete õigel ajal välja panemiseks leiab hindamist.

R. M. BREMNER, P.Eng., F.I.C.E.
Commissioner of Public Works
Toronto linn

Näitus Münsteri laulupeol

MÜNSTER (ER) — Seoses Münsteris toimuva Euroopa Eestlaste II Laulupeoga on kavatsus korraldada ka näitus mottol: „Eesti rahvakunst ja eestlaste omalooming", mille korraldamise on tänuväärselt oma peale võtnud Marika Blossfeldt, kes õpib Berliini Kunstiakadeemias.

Enne ülikooli astumist õppis Blossfeldt Rootsi Borâsi Tekstiilinstituudis, kus erialaks oli mustrijoonistamine, värvi- ja materjaliõpetus ning kangakudumine käsitelgedel. Üheks seminaritööks oli „Ühe tekstiilprodukti ajalugu" ja Blossfeldt valis siin „Eestlaste peakatete ajaloo", mis andis võimaluse eesti ajalugu ja rahvakultuuri põhjalikult tundma õppida, millest ta on väga huvitatud.

Seoses ülalmärgitud näitusega palutakse kõiki Saksamaal elavaid eestlasi sellest näitusest lahkelt osa võtta.

Väljamüüdud eesti kalmistu Seattles

Eesti kalmistu Seattles on täielikult välja müüdud, kirjutab „S. E. Teated". Kalmistu asutati paarkümmend aastat tagasi Joh. Hannibali algatusel. Hauaplatside müük toimus ainult individuaalsel alusel, ilma organisatsiooniliste reservideta. Ainult mõned üksikud perekonnad omandasid lisa hauaplatse ja sedagi vaid põhjusel, et rahvusgrupina tuli omandada teatav arv hauaplatse, et omaette kalmistuks ja soodsaks grupihinnaks kvalifitseeruda.

Kasinad reservid on nüüd lõpukorrale jõudnud. Kalmistuvalitsuse andmetel on võimalik eesti kalmistut laiendada umbes 20 hauaplatsi võrra ida suunas.

JÕEKÄÄRUL MÜÜA
ruumikas talvekindel suvila.
Puurkaev, saun, garaazh.
Tel. 1-705-228-8607

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

Maksab Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
Aastas	$30.—	$32.—
Poolaastas	$16.—	$17.—
Veerandaastas	$ 9.—	$ 9.50

KIRIPOSTIGA

Kanadas:		USA-s:
Aastas	$48.—	$53.—
Poolaastas	$25.50	$27.50
Veerandaastas	$13.50	$15.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $62.—, poolaastas $31.50, veerandaastas $16.50

Aadressi muudatus 30 centi. Üksiknumbri hind 35 senti.

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või posti rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont.
M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „....." ..... 197.... Tellimise katteks lisan $ ..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi .....

Aadress .....

ARMAST SUGULAST

RIHO MARK'i

mälestavad leinas

HENN RÜNDVA perekonnaga
VARJE KAHU
JULIE ja KARL MÄGI

LAHKUS IGAVESELE UNELE MEIE UNUSTAMATA KALLIS EMA, ÄMM, VANAEMA JA VANA-VANAEMA

ANNA SOKK

Sündinud 26. septembril 1889 Eestis
Surnud 12. märtsil 1978 Põlvas, Eestis

Mälestavad sügavas leinas

poeg EVALD perekonnaga Eestis
poeg RICHARD perekonnaga Thunder Bay's, Kanadas
tütar ENDLA perekonnaga Eestis
OMAKSED Kodu-Eestis

Mamma, kallis — puhka rahus!

KAUAAEGSET KIRIKUVANEMAT JA NÕUKOGU LIIGET

JOHANNES SIKKAL'it

sündinud 24. mail 1897 Põlvas
surnud 10. mail 1978 Vancouveris

mälestavad sügavas leinas

EELK VANCOUVERI PEETRI KOGUDUS
ÕPETAJA ja NÕUKOGU

„Las ma läen,
las ma läen sinna,
kus ma Jeesust näen."

ARMAST SÕPRA, LUGUPEETUD PEDAGOOGI

ARTHUR METS'a

mälestavad leinas

ANASTASIA ADFELDT
ELDOR ALLE perekonnaga
HERBERT KIRVES perekonnaga
ISAK TAKKIS abikaasaga
Vancouveris

LANGETAME LEINAS PEA MÄLESTADES KALLIST

ARTHUR METS'a

Olgu Sul kerge puhata võõra maa mullas!

KASUPOEG lastega Kalifornias
ÕDE, VEND abikaasaga ja VENNATÜTAR perekonnaga Eestis

OMA ARMAST ASUTAJALIIGET

ARTHUR METS'a

mälestab kurbuses

TORONTO EESTI SEGAKOOR

ARMAST

ARTHUR METS'a

mälestavad kurbuses

SÕBRAD JA TUTTAVAD „EESTI KODUST"

KAUAAEGSET HEAD TUTTAVAT JA SÕPRA

ARTHUR METS'a

leinavad

AUGUST NURM abikaasaga
V. NURM

KAUAAEGSET SÕPRA

ARTHUR METS'a

mälestavad leinas

SASS ja ELLA TILK perekonnaga
SASS ja HELGI TILK
ALFRED ja ENE TAMM

SURMA LÄBI LAHKUNUD LAULUVENDA

ARTHUR METS'a

mälestab

T.E. MEESKOOR

KALLIST SÕPRA

RIHO MARK'i

mälestavad kurbuses

ADU ANELIN perekonnaga
RICHARD METSLANG abikaasaga

OOTAMATULT LAHKUNUD LUGUPEETUD KOORIJUHTI

ARTHUR METS'a

mälestab kurbuses

PENSIONÄRIDE KLUBI LAULUKOOR

HEAD SÕPRA

RICHARD MARK'i

mälestab

ULRICH KALLIP perekonnaga

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA
Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.
M. WAYNE HAMILTON
Funeral Director
723 Mount Pleasant Rd.
(lõunapool Eglintoni)
Helistada tel. 489-8811 ● 489-8002

Hillside Bakery and Delicatessen
2851 LAWRENCE AVENUE E. Tel. 261-2238
(Hillside Plaza, Brimley nurgal)
Omanik Ake Saarinen
Värsked saadused iga päev — Kõik delikatessid saate meilt
Ari avatud: teisip., kolmap. ja neljap. 9—6, reedel 9—7, laup. 9—4.
Esmasp. suletud.

● Stokholmis tähistab 80-a. sünnipäeva majandusteadlane Vidrik Saluste. Juubilar töötas Eestis ETK peasekretärina Tallinnas. Akadeemiliselt kuulub ta korp. Ugala vilistlasperre.

Bonni ja Washingtoni vahekorrad halvad

BONN — Bonni diplomaatilistes ringkondades mainitakse, et Lääne-Saksamaa ja Ühendriikide vahekorrad on viimasel ajal sellisel määral halvenenud, et olukorra parandamiseks on otsustatud tarvitusele võtta erakorralised abinõud. Nende abinõude raamides on mõlemad riigipead otsustanud pidada tihedamat telefoniühendust ja vahendada kirju, et leevendada sellega lahkhelisid.

Tshehhi lennuk hõivati

FRANKFURT — Kaks tshehhi küüditasid Tshehhoslovakkia reisilennuki ja sundisid selle maanduma Frankfurtis Lääne-Saksamaal. Lennuk, mis pidas ühendust Tshehhoslovakkia siseliinidel, võeti lenduritelt üle lõhkeaine ähvardusel. Mõlemad mehed palusid Lääne-Saksamaal asüüli kuid Tshehhi valitsus esitas kohe nõudmise nende väljaandmiseks.

KIRIKUD

EESTI EV.-LUTERI USU PEETRI KOGUDUS TORONTOS
817 Mt. Pleasant Rd., Toronto
M4P 2L1. Kiriku tel 483-5847
Õp. Oskar Puhm
84 Dinnick Cres., Toronto
M4N 1L8 tel. 483-4103

JUMALATEENISTUS pühapäeval, 21. mail kell 11 hommikul.

PIIBLITUND kell 10 hommikul. Pühapäevakool. Lastekoori harjutus.

JUMALATEENISTUS pühapäeval, 28. mail kell 11 hommikul.

INGLISKEELSED jumalateenistused igal pühapäeval kell 9.30 hommikul. Teenib õp. A. H. Jalonen. Õp. A. H. Jaloneni tel. 483-4863.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisipäeviti ja neljapäeviti kl. 6—8 õhtul.

Eelteade: Cantate Domino „Laulude õhtu" toimub kolmapäeval, 24. mail kell 8 õhtul.

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUDUS
Carltoni ja Jarvise nurgal
Õpetaja Andres Taul
17 Frank Cresc.
Toronto 176
Tel. 656-5248, kirik 923-5172

Pühap., 21. mail KOLMAINUPÜHA JUMALATEENISTUS kell 11 hommikul.

Pühap., 28. mail PIHIPÜHA-JUMALATEENISTUS kell 4 p.l. armulauaga. Armulaud on mõeldud eriti leerilaste vanematele, vanavanematele, vaderitele ja sõpradele.

Pühap., 4. juunil LEERIPÜHA JUMALATEENISTUS kell 11 e.l.

KÕNETUNNID igal teisipäeval ja neljapäeval kella 6—8 õhtul kiriku käärkambris.

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS
Stone Church, 45 Davenport Rd.
Jutlustaja H. Rüdmik
P. O. Box 234, Toronto 18, Ont.
Tel. 233-5390

ÜSUSÕNUMI RAADIOJUMALATEENISTUSED igal pühapäeval, homm. kell 9.30—10.00 lainel CHIC-790 kc.

Raadiojutluse teema 21. mail: „JEESUSE ESIMENE JUTLUS".

Laup., 20. mail kell 7 õ. PIIBLITUND. Kõneleb H.Söderholm.

Pühap. 21. mail kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS. Lauluettekanded, jutlustab C. O. Hagwall.

TORONTO KOLMAINU EESTI EV.-LUT. USU KOGUDUS
Kirik: 619 Sherbourne St., Toronto (Sherbourne'i allmaajaam on kiriku kõrval).
Õpetaja O. Gnadenteich
112 Fallingbrook Rd.,
Scarborough, Ont.
Telefon 698-7977 või 766-7853.
kantseleis, telefon 921-9417.

LEERILASTE ÕNNISTAMINE on kolmainujumala pühal, 21. mail kell 1.30 armulauaga.

Kõnetunnid on iga kuu teisel esmaspäeval kella 6—8 kiriku kantseleis, telefon 921-9417.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Tel. 465-0639
Pastor K. Raid
10 Lamport Ave. Apt. 307
Toronto 5, Ont. M4W 1S6
Tel. 961-8391

„VABADUSE KUULUTUSE" raadiosaated igal pühapäeval kell 3—3.30 p. l. WHLD 1270 kc.

Pühap., 21. mail kell 10.15 homm. pühapäevakool. Kell 11 homm. JUMALATEENISTUS. Kõneleb H. Eller. K. Raid tshellol. Kell 6 õ. kõneleb K. Raid, solist A. Kaups.

HAMILTONIS pühap., 21. mail kell 3 p.l. PIIBLIÕPETUS YMCA saalis. Kõneleb K. Raid.

Cantate Domino laulude õhtu

Kolmapäeval, 24. mail kell 8 õhtul toimub Peetri kirikus Cantate Domino laulude õhtu Charles Kipperi juhatusel.

Kontserdil esitatakse koorijuhile, koorile ja kuulajaskonnale südamelähedasi laule nii kaasaegsest kui ka klassikalisest heliloomingust. Uudsete lauludena lauldakse F. J. Haydn'i „Kõik taevas nüüd kuulutab" ja A. Virkhausi „Tänage nüüd Issandat". Kogu kava täidab koor koos oma koorisolistidega. Kontserdi keskel on palvus koguduse õpetajalt praost Oskar Puhmilt. Koor korraldas möödunud aastal sellise „laulude õhtu" Taevaminemispühal ja see leidis head hindamist ja rohket osavõttu. Ka seekord tahab kõigile laulusõpradele ütelda südamliku laulutervituse.

Cantate Dominol on ees külaskäik Montreali maikuu viimasel nädalalõpul, kus on ettenähtud esinemised sealsele eestlasile aga ka prantslastele laupäeva õhtul 27. mail.

Koori elus on vjimane võimalus esmakordne, et Cantate Dominol tuleb esineda väga suure segapubliku ees. See võimalus on aktiviseerinud koori hoogsat ettevalmistust ja tõstnud huvi sellise küllasõidu teostamisele. Lisaks esinemisele prantslastele on koor kutsutud laulma pühapäeva hommikusel jumalateenistusel sealses Jaani kirikus. Koor loodab, et suudab seda üritust väärikalt läbi viia.

N. L.

Terroristide ajaleht sai Ontario valitsuselt toetust

Ontario parlamendis on üles tõstetud küsimus, miks rahvusvahelisi terroriste toetav publikatsioon on saanud Ontario valitsuselt Wintario loterii summadest suurema rahalise toetuse. Ontario liberaalide juht dr. Smith süüdistab Ontario kultuuri ja vabaaja veetmise ministrit Robert Welchi, et selle ministeerium on andnud toetust „Strike" nimelisele ajalehele, mis pooldab Itaalia terroristide tegevust ning süütute inimeste mõrvamist ja haavamist Itaalia linnade tänavatel.

JAAN ALMER
KATUSETÖÖD
Tel. 699-5295
Teeme uusi ja parandame vana
nii linnas kui ka suvilates

Kujutava kunsti STUUDIO
Joann SAARNIIT
Müügil õlimaalid
567 Roehampton Ave.
Tel. 488-5895

Korrastan
VÄIKEMOOTOREID
muruniitjad, kettsaed, lumepuhujad ja päramootorid.
Tel. 225-3983 — H. KASK

5-tollised jätkudeta vihmaveerennid
ALCAN VÄRVITOONIDES
valge, pruun, must, helebeesh, metsaroheline
Varustame ISETEGIJAID vihmaveerennidega ja sinna juurdekuuluvaga
HELISTAGE
FACTORY ON WHEELS
661-3843 661-3021

Pessimistlikud meeleolud Eestis

Ameerika ajakirjaniku omapärased tähelepanekud Tallinnas

NEW YORK — Ühendriikide suurajalehe „New York Times'i" kirjasaatja David Shipler on viibinud Tallinnas, kus tal on olnud juttu paari noore naisega, kes on talle jätnud mulje, et eestlastel ei ole tahet ega soovi iseseisvuseks. Ajakirjanik mainib varem Eestis viibinud läänеriikide ajakirjanike eeskujul, et Eesti erineb oma läänemaise miljöö tõttu tunduvalt teistest N. Liidu osariikidest.

David Shipler ütleb, et kui ühelt noorelt eesti kooliõpetajannalt küsiti tema kolme soovi, siis vastas ta, et esmajoones sooviks ta suuremat korterit, teiseks tahaks ta jääda alati nooreks ja kolmandaks ei taha ta kunagi sõda.

Ajakirjanik imestab, et selle noore õpetajanna soovides ei leidunud ühtegi vihjet Eesti iseseisvusele, millest võib järeldusi teha praeguses Eestis valitsevate meeleolude kohta.

David Shipler nendib, et Eesti on olnud viimase tuhande aasta jooksul taanlaste, sakslaste, rootslaste, poolakate ja venelaste valitsuse all ning on ainult 22 aasta jooksul pärast Esimest maailmasõda nautinud täielikku iseseisvust. Ta vihjab ühe teise naise väitele, kes talle mainis,

et eestlased on kaotanud teiste riikide domineerimise tõttu sajandite jooksul usu iseendasse ja rahvuslikku identsusesse.

18 lõpetasid . . .

(Algus lk. 1)

Kooli lõpetajate nimel esines päevakohase sõnavõtuga Sirje Järvel, kes ütles, et Toronto Eesti Täienduskeskkoolis käimine iga reede õhtul oli kahtlemata õpilastele pingutav kuid nüüd on kahju, et see aeg on möödunud. Kõneleja mainis, et ta hakkas käima juba Eesti Lasteaias ning nüüd on ta juba kolmteist aastat käinud igal nädalal Eesti Majas koolis, mille eest ta tänab oma vanemaid ja õpetajaid.

Ta avaldas ka lootust, et kingitud sõrmused seovad tänased lõpetajad kõigi teiste lõpetajatega ühiseks pereks.

Koolikomitee esimees H. Lupp tänas oma sõnavõtus lastevanemaid ja õpetajaid. Ta kutsus õpetajad rahva ette ning noored kinnitasid neile tänutäheks rosetid rinda ning andsid neile üle lilli ja kinkepakke. Rosett kinnitati rinda ka H. Lupp'ile.

Järgnes preemiate üleandmine lõpetajatele, mille osaliseks said kõik lõpetajad. Noored kutsuti esile gruppide kaupa ning preemiaümbrikud andsid üle preemiaid anuetanud organisatsioonide esindajad või nende asemel koolikomitee esimees H. Lupp. Eestlaste Kesknõukogu Kanadas ümbrikud andis üle EKN esimees U. Petersoo, Toronto Eesti Ühispanga ümbrikud J. Künnapuu, Toronto Eesti Seltsi ümbrikud esimees V. Poolsaar. Eesti Rahvuslaste Kogu ümbrikud koolikomitee esimees H. Lupp, korp! Rotalia ja Eesti Korporatsioonide Liidu ümbrikud T. Toomes, Eesti Üliõpilaste Seltsi, Eesti spordiselts Kalevi ja Elsa Vellneri ümbrikud H. Lupp.

Kooli lõpetajate poolt anti ümbrik üle koolijuhataja E. Martenile ning

koolikomitee esimees kinkis Eesti Sihtkapitali Kanadas poolt Hanno Kompuse mälestusteose aktuse peakõnelejale Aime Nurmsele.

Aktus lõppes ühise hümniga, millele järgnes ühine kohvilaud.

*

Olgu mainitud, et Toronto Eesti Täienduskeskkoolis oli möödunud õppeaastal koos abijõududega 12 õpetajat ja 8 klassikomplekti. Õpetajateks olid: E. Marten (koolijuhataja), Lydia Aruvald, Endla Komi, Ene Lüdig, Aino Müllerbeck, Juta Puhm, Henn Ründva ja Inge Tork. Abijõududena tegutsesid: Alan Liik, Anne Tüll, Ellen Tüll ja Hugo Valter. Kooli sekretäriks on Leida Marley.

Kanadas ei tule suvel parlamendivalimisi

OTTAWA — Kanada peaminister Trudeau tegi teatavaks, et ta ei kavatse järgmisi parlamendivalimisi välja kuulutada suvel vaid lükkab need määramata aja peale edasi. Opositsiooniparteidele oli peaministri teadaanne halvaks üllatuseks kuna eriti konservatiivid lootsid valimiste korraldamist suvel, mis oleks lõpetanud praeguse ebamäärase ja ebakindla olukorra. Arvatakse, et peaminister tegi oma järeldused äsja korraldatud ringküsimusest, mille kohaselt liberaalide populaarsus on viimaste kuude jooksul tunduvalt langenud ja konservatiividel tõusnud.

Saksa terrorist vangistati Pariisis

PARIIS — Pariisis, Orly lennuväljal arreteeriti noor 25-aastane sakslane Stefan Wisiniewski, keda kahtlustatakse Lääne-Saksamaa töösturi Hanns-Martin Schleyeri kiüüditamisest ja mõrvamisest osa võtmises. Arvatakse, et Wisniewski on saanud oma väljaõppe Lõuna-Jeemenis asuvas terroristide väljaõppe laagris, kus on viibinud ka teisi Lääne-Saksamaa terroriste.

EDWIN K. KARVONEN
B.A., C.A.
CHARTERED ACCOUNTANT
UUS AADRESS: 4900 Sheppard Ave. E. (idapool McCowan'it)
Scarboro, Ont. M1S 4A7 — Tel. 293-7513

TEADAANNE
TORONTO EESTI ÜHISPANK
on asjajamiseks suletud
ESMASPÄEVAL, 22. MAIL 1978
Victoria Day
JUHATUS

„Säilitage oma karusnahkesemed"
OTSUSTAGE NÜÜD!
Andke oma kallihinnalistele karusnahkesemetele puhkust. Lubage, et hoiame teie kasukat kuumadel suveknudel täieliku kindlustnsega hoiuruumis.
Kaitske oma karusnahku puhastamise ja glasuurimisega, sest see elustab nahka ja toob tagasi selle loomuliku läike.
Paranduste ja ümbertegemiste puhul saate meilt ekspertliku teenimise ja nõuande.
FURS BY FINN
191 EGLINTON EAST
TORONTO
TASUTA VIIMINE JA TOOMINE
488-1701

Vana Andrese kiriku juubeli jumalateenistus uuesti televisioonis

CBC televisiooni saatejaam Torontos tegi Vana Andrese koguduse õpetajale Andres Taulile teatavaks, et televisiooni kaudu 12. märtsil edasi antud Vana Andrese kiriku 100. juubeliaasta jumalateenistus tuleb televisioonis kordamisele käesoleval aastal. Saate kordamine toimub pühapäeval 10. septembril. See on esmakordseks juhtumiks, kus luteriusu jumalateenistust CBC televisioonisaates korratakse.

1250 dollarit skautidele Rootsis

STOKHOLM (EPL) — Eesti Skautlik Noortemalev Rootsis sai kätte oma kultuuriauhinna Eesti Komiteelt Stokholmi lipkondade traditsioonilisel jüripäeva jumalateenistusel Jakobi kirikus, kus toimus ka pidulik tõotuste andmine ja teenetemärkide ning ülenduste kätteandmine. Eesti Komitee auhinna, 5000 kr (ca $1.250.—), andis üle esimees Heinrich Mark, vastu võtjaiks olid maleva juht Virge Hint ja abijuht Sven Hanson, kelledest esimene avaldas tänu noortetööle osutatud suure tähelepanu eest.

Aldo Moro tagasihoidlikud matused

ROOM — Kommunistlike terroristide poolt mõrvatud riigimehe Aldo Moro põrm maeti möödunud nädalal tagasihoidlikult ja ilma valitsuse ja kristlik-demokraatliku partei vahelesekkumiseta Rooma lähedal asuvale kalmistule. Kadunu lesk ja lapsed järgnesid rangelt Moro viimases kirjas esitatud soovidele, et tema matustest ei tohi osa võtta valitsuse ega partei silmapaistvad tegelased. Moro oli ilmselt oma parteikaaslastest ülimal määral pettunud, kuna nad ei vahetanud teda välja Itaalia vanglates istuvate terroristide vastu, milleks Moro küüditajad tegid ettepaneku.

◉ Euroopa Eestlaste II Laulupeo puhul Münsteris tuleb müügile sini-must-valge värviline laulupeo märk, mis on valmistatud riidest ja on ette nähtud laulupeol rinnaskandmiseks ning mälestuseks. Samuti ilmub laulupeol müügile vastav postkaart, mida laulupeolistel on võimalik postil kasutada.

ALNA
TORONTOS
Piduülikondade rentimine
Ülikonnad ja püksid tellimisel
437 DANFORTH AVE.
Tel. 463-8104

THE FINNISH PLACE
5463 Yonge St., Willowdale,
Ont. M2N 5S1
(Finch'i lähedal)
Telefon 222-7575
SUUR VALIK KINKEESEMEID: mitmesugust soome klaasi, laudlinu, saunatarbeid
EHTEASJU ja palju muud
SOBIVAID LEERI-, PULMA- ja muude tähtpäevade kinke
Skandinaavia delikatessid, soome pagarisaadused
Avatud: esmasp., teisip., kolmap. 9—6, neljap., reedel 9—8, laup. 9—4. Pärast 23. maid esmaspäeviti suletud

LINHOLM LIMITED · REALTOR
EESTI KINNISVARA OSTU-MÜÜGI FIRMA
Toronto piirkonnas eestlastele abiks juba aastast 1954. Meie pikaajaline praktika ja sõbralik teenimine on teile huvide parimaks kaitseks. Kohest teenimist hr. Linholm'ilt telefonil 486-7752, õhtuti helistada 489-9932.
PIDEV NÕUDMINE ELUMAJU MÜÜGIKS SAADA!

Sobivaid leeri- ja pulmakinke
THE SCANDINAVIAN SHOPPE
41 Charles St. W, Toronto.
Tel. 964-3416
1 tänav lõunapool Bloori, Bay ja Yonge vahel
Omanikud eestlased

Ilma veeta töötav „MULLBÄNK" suvilate KÄIMLA

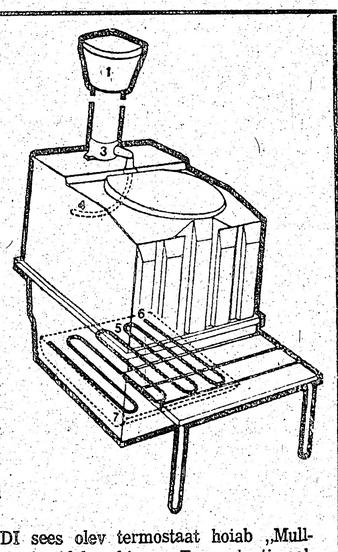

1. ÕHUTORUKATE, kus on tihe võrk putukate tõrjeks.
3. VENTILAATOR, mis aitab hapendada jäätmehunnikat, samuti hajutab haisu ja kaotab vedeliku.
4. JAGAJA, millega jäte juhitakse kompostiruumi.
5. MULLAKORD soojenduselemendi peal sisaldab protsessi alustamiseks sobivaid mikroorganisme. Need on eriti visa hingega ega pole karta ohtu, et need sureksid.
6. SOOJENDUSELEMENDI sees olev termostaat hoiab „Mullbänki" soojuse mikroorganismidele sobivana. Termostaati saab hõlpsasti reguleerida näit. korrashoiu tarbeks väljaspoolse kontaktikarbi kaudu.
7. Mullastunud jäätme KOGUMISKARP.

„Mullbänk" tuuakse kätte 60x80x45 cm (24"x32"x21") suurustes kastides. Raskus on 40 kg (100 n.).
Vajalik põrandapind 61x135 cm (24"x53")
„Mullbänki" saadaval: THE FINNISH PLACE, 5463 Yonge St.
ROOTSIS VALMISTATUD

CANADIAN INVENTOR LIMITED
P.O. Box 541
Don Mills, Ontario
M3C 2T6
Tel.: (416) 447-6941

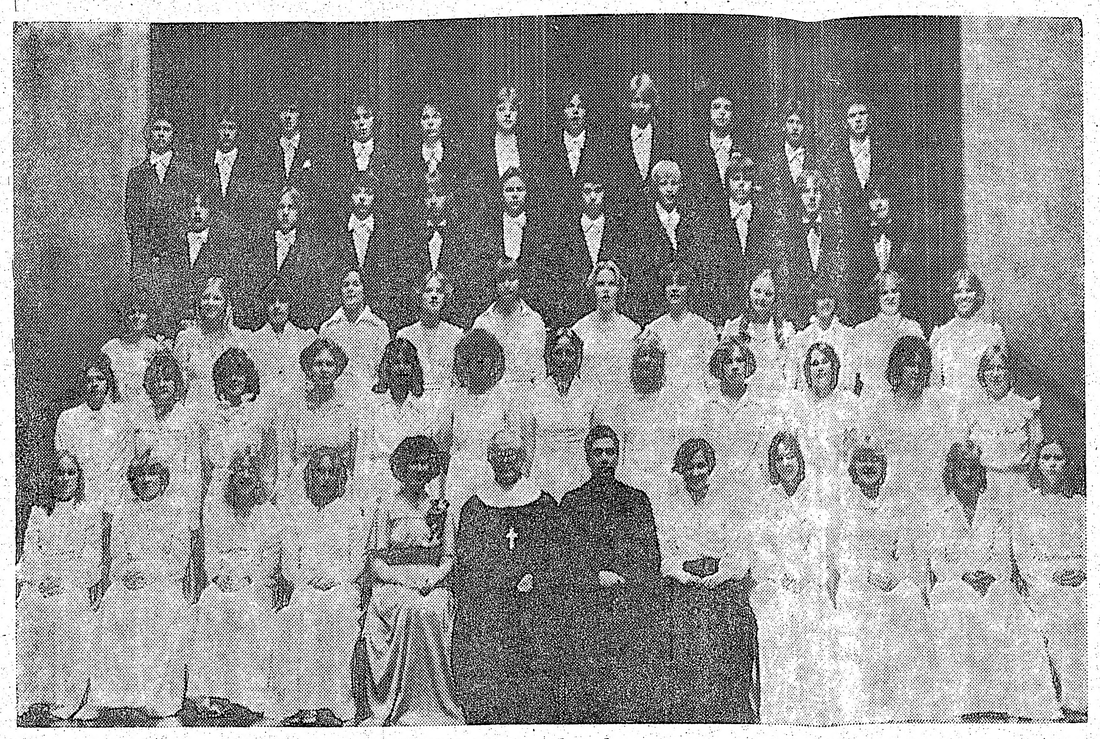

Peetri koguduses Torontos õnnistati pühapäeval, 7. mail leerilapsed.

Esimeses reas vasakult: Aimi Ly Ilves, Helen Irene Welin, Ingrid Birk, Sylvia Mullaste, organist Inga Pia Korjus, õp. Oskar Puhm, õp. Aulis Jalonen, koorijuht Margit Viia, Kay Lea Tüll, Leelo Valdsaar, Helle Esther Ehvert, Liis Truuvert.

Teises reas vasakult: Ellen Mai Heine, Rita Rand, Lea Ann Vares, Merike Ann Sõrra, Elisabeth Maria Dobereiner, Ingrid Reet Talpak, Monica Elisabeth Hannus, Anne Christine Orav, Ann Elaine Aug, Anne Mai Lepson, Leena Reet Vaikla, Enda Soostar.

Kolmandas reas vasakult: Linda Susan Sepp, Linda Irene Roosipuu, Tina Taimre, Tiina Karin Toop, Elo Valdsaar, Tiina Ann Pajos, Susan May Silma, Helen Ann Sadul, Ingrid Mai Kütt, Ingrid Heili Sepp, Susan Nola Dulder, Riina Liza Niit.

Neljandas reas vasakult: Alan Michael Kivioja, Lembit Alar Jõgi, Toomas Richard Pirso, Tarmo Tristan Teng, Indrek Koop, Eric Seepa, Eric Arveld Voogjärv, Arnold Erik Tralla, Karli Lilleberg, Paul Marcel Viikna.

Viiendas reas vasakult: Andres Richard Arget, Robert David Kivi, Eric Mart Linholm, Ralph Eric Leis, Tormi Jõgeda, Peeter Hannes Reichman, Alar Küüts, Peter Eric Mäeste, Mark Eric Saar, Erio Robert Luksep, Paul Henry Hiis.

RAAMATUID

müügil „VABA EESTLASE" TALITUSES

	Hind $	Saatekulu ¢
Ilme Ivandi — **Pargi**	2.50	35
Kuldne tammetõru — Näidendid ja ettekanded noortele	3.—	35
L. Wahtras — **Liivaklass**	2.50	15
Ravimtaimed, 250 retsepti	2.50	15
Enn Nõu — **Vastuvett**	5.—	40
Anna Ahmatova — Marie Under — **Reekviem**	3.50	35
H. Michelson — **Skautlikul teel**	3.—	35
H. Michelson — **Noorsootöö radadel**	4.30	35
H. Michelson — **Eesti radadelt**	9.—	35
Eduard Krants — **Lumeliitlased** (luuletuskogu)	3.—	15
Ilona Laaman — **Mis need sipelgad** (luuletuskogu)	3.—	15
Estonian Official Guide	5.—	40
Paul Laan — **Mõttelend — Pilte ja peegeldusi**	5.—	25
Karin Saarsen — **Lohengrini lal kumine**	4.50	15
Herbert Salu — **Utoopia ja futuroloogia**	4.50	25
Triinu" üksiknumbreid	1.50	
A. Kubja — **Kadunud kodud — mälestused**	4.—	25
A. Kubja — **Mälestusi kodusaarelt**	2.—	20
A. Kubja — **Palukesed**	1.50	20
E. Uustalu ja R. Moora — **Soomepoisid** 426 lk. + 64 lk. fotosid	14.—	35
Leho Lumiste — **Alamuse Andros** — biograafiline jutustus kirjanik Oskar Lutsust	6.65	40
L. Lumiste — **Atlandi aknal**	2.10	40
L. Lumiste — **Killad külas**	5.30	40
A. Vomm — **Ristsõnad I**	2.50	20
A. Vomm — **Ristsõnad II**	2.25	20
A. Vomm — **Ristsõnad III**	2.25	20
A. Vomm — **Ristsõnad IV**	2.25	20
Ants Vomm — **Minu hing** (luuletuskogu)	20.—	40
K. Eerme — **Surnud laevad ja elavad mälestused**	1.50	15
K. Eerme — **Päevata päevad ja ööta ööd II**	4.—	40
S. Ekbaum — **Ajatar** (luuletuskogu)	4.—	30
Aarand Roos — Jumalaga, Kars ja Erzurum	4.—	30
J. Pitka — **Rajusõlmed**	8.80	40
A. Käbin — **Vaim ja muld**	5.—	40
Urve Karuks — **Kodakondur** (luuletuskogu)	6.—	20
H. Oja — **Koputused eneses** (luuletuskogu)	1.50	25
H. Oja — **Tunnete purdel** (luuletuskogu)	2.75	25

RAAMATUID LASTELE:

Kalevipoeg — Õppe- ja tööraamat lastele	2.50	50
Õpeta mind lugema I — (Õppe- ja tööraamat eelkoolialistele lastele värvitrükis)	3.—	40
Õpeta mind lugema II — Õppe- ja tööraamat eelkoolialistele lastele värvitrükis)	4.—	40
Eesti keele Harjutustik I	2.25	35

Alkoholi tarvitamine Soome naiste hulgas suureneb

HELSINGI — Uue liberaalse alkoholiseaduse ajal ehk alates aastast 1969 on umbes 200.000 karsket soomlast „pääsenud alkoholi maitsemise juurde". Põhjus karskete inimeste vähenemiseks on tingitud naiste arvu suurenemisest alkoholi tarvitajate hulgas. 1969. a. oli iga kolmas soome naine karske, nüüd tunnistab end karskiseks vaid iga viies naine.

Sellejuures karskete meeste osa meeselanikkonnast on püsinud enamvähem kindlalt 9% ringis. Kitsast kuid karsket rada kulgevate meeste osatähtsus on jäänud sama suureks alkoholi seaduse kehtivuse kestel.

Uurimiste alusel on karskiste osa vähenenud seitsme aastaga 22%-lt 15%-le.

Aastal 1969 oli üle ja alla 20-aastaste karskiste suhe sama suur, nüüd tunnistatakse 15—19-aastaseist ainult iga kümnes karskeks.

Vaatamata sellele, et alkoholi tarvitamine naiste hulgas suureneb, on naiste ridades märgatavalt rohkem karskiasi kui meestes. Sellejuures alla 20-aastaste suhtumises alkoholi pole enam märgatavat vahet kas nad on nais- või meessoost.

Eluaegseid karskiasi ehk selliseid, kes pole kunagi alkoholi maitsenud, on naistest 3% ja meestest 2%.

Uurija Simpura arvab, et eluaegsete karskiaste osa on vähemas kuna peagu kõik noored maitsevad praegu alkoholi.

Uuemaist andmeist on näha, et surmajuhtumid alkoholimürgitusest on Soomes maailma sagedasemad. Dr. Kari Poikolainen, kes on uurinud selle põhjusi, ütleb, et alkoholimürgitus tuleneb soomlaste joomakommetest. Joomine võib põhjustada surma kui juuakse kiiresti liiga palju alkoholi. Kui veres on juba 5 promilli alkoholi, on tulemuseks hingamisorganite halvatus ja mürgitusshokk.

⊕ Aprilli lõpul toimus Stokholmis Rootsi Eestlaste Esinduse korraldusel kooli- ja haridustöö konverents, millest oli osa võtma kutsutud ka rootsi haridustöö esindajad Stokholmi koolivalitsusest ja haridusministeerumist, samuti teiste vähemusrahvuste esindajad. Eesmärgiks oli äratada laiemat huvi kooli- ja haridustöö küsimuste ning tuleviku väljavaadete osas.

Rublad ei kõlba

Ajakiri „Nootti" andmeil maksab N. Liit soomlastele Kostamuse kaevanduslinna ehitamise eest Ida-Karjalasse 2,7 miljardit Soome marka. Teatavasti teiste allikate järgi tahtsid soomlased poole rohkem.

Kuid Soome välisministeeriumi kaubanduspoliitilise osakonna ülem Arvo Rytkönen on „Nootti" põhjal teatanud, et N. Liit ei maksa soomlastele mitte markadega ega mõne teise valuutaga, vaid rubladega ikka teatava summa, selle järgi kuidas töö edeneb. Ja Soome Pank omalt poolt maksab markadega soome ettevõtetele.

Mida Soome Pank aga rubladega teeb, on jäänud mõistmatuks. Neid ei taha ju keegi — ka mitte venelased. Sest nende rubladega Soome ei saa maksta oma sissevedu N. Liidust. Kas vahetatakse kaup kauba vastu või soomlased maksavad oma ostud läänevaluutaga...

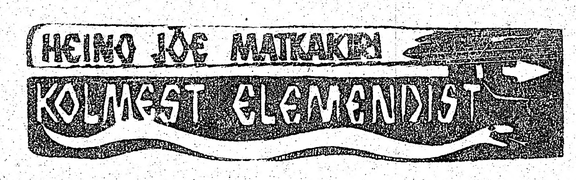

8.

Piibrite uus kodu on Orujärvest põhjas üle Estonian Roadi, metsas — kus enne oli ainult üks tilluke järve-silm või katla-auk ja kus nüüd on üsna suur mitme tammiga kontrollitud järv.

Lindude pesade ehitamine — kui keeruline see ka pole — on vaieldamatult tunnistatud instinktiivseks. Selle tõendiks on ornitoloogid lahti näppinud tuhandeid linnupesi, sorteerinud pesa-materjali liikide järgi ja loendanud üksikuid karvakesi — kõrrekesi. Kuigi materjal ise on kohalikult erinev, siis ehitustehnika ja materjali kogus on ühe linnuliigi puhul väga sarnane. Ütleme näiteks — 3000-st karvast punutud pesa puhul on erinevus 50—100 karva. Ehitamise oskus on loomu-sunniline (loomu-sund ongi instinkti eestikeelne vaste).

Kas piibri ehituskunst on ka instinktiivne?

Kuidas aitab instinkt temal määrata tõusu-vee taset kuivale ehitatavate tammide puhul? Mille järgi ta määrab suvel talvise jää paksust? Kuidas ta suudab lahendada iga tammi juures täiesti erinevat paisutamise tehnilist probleemi? Need on kõik väga jämedad küsimused. Peenemaks minnes võib küsimusi saada sada, mitusada.

Keegi pole julgenud kopra vesiehituste ajatundlikkust instinktiks nimetada. Insenerid on tulnud zooloogidele appi ja uurinud piibritammisid. Väga harva on leitud parem lahendus piibri omast, seegi vaieldav. Ja piibri pesa — koprakants — oma vee-aluste sisse-käikudega ning katusesse peidetud ventilatsiooniga on puhas ning piparkuiv. Seal pole rõskust ega hallitust. Daamid võiksid seal ilma riskita hoida oma piibrinahkseid kasukaid.

Minu lugupidamine inseneride (eriti vesiehituste meeste) suhtes on piibriga tutvumisest alates katastroofiliselt langenud. Ükskõik kui kõrgesti koolitatud ja põhjalike kogemustega insener on minu arvates ikkagi ainult treenitud amatöör mudapätsimises professionaalseks meistriks tõusnud insener Castor canadensise kõrval.

Päris loomad ja heraldilised loomad. Kobras ja lõvistatud leopardid.

Kobras on Kanada vapi-loom ja viie-sendilise nikkel-raha peal lakkamatult meil näpu vahel. Ta pääsis nendele aukohtadele oma elu hinnaga — see tähendab, tema ainsa väärtusena hinnati tema nahka. Selle samiseks tuli aga loom tappa. Piibri-nahk oli omal ajal sama hea kui raha ja enamus indiaanlaste tulirelvi ning laskemoona osteti nahkade eest.

Kobras vapi-loomana oli teatud murrang ja koguni allakäik, kuna varematel (ja parematel) aegadel kasutati vapi-loomana päris-loomade asemel n.n. heraldilisi loomi, sümboleid, keda tegelikus maailma looma-aias ei esinenud. Need olid müstilised üks-sarved (unicorn), tiivulised lõvid (greif), lõhed (draakon), kahepäised kotkad j.t. Heraldika oli noobel ja aadlik teadus, millest Kanada esimesed valged asukad — enamasti lihtrahvas — palju ei teadnud ega hoolinud. Uus maa — uued sümbolid!

Meie pärandasime Taani kuninga-kojast Tallinna vapi, millest omakorda kujundati Eesti vapp — mõlemad kandsid heraldilisi loomi. Need olid n.n. „lõvistatud leopardid" — kehast välja-venitatud leopardid, kelle päid ehtis lõvi lakk. Vallutajate sümboleid hüljates ja Kanada piibri-loogika kohaselt pidanuks meie vapil leiduma peekonsiga või friisi lehm, kes maa tulevikule olid hoopis tähtsamad kõhnadest taani leoparditest.

Õigeusklik ja ajaloo-hell lugeja võib pahandada — kes on enne kuulnud lehmast või seast niisugusel aukohal? Ei ole põhjust pahandamiseks, sest ausammas lehmale püstitati Kanadas juba enne kui meie siia asusime. Sõitke vaid Woodstocki linna (Torontost 87 miili) ja minge linnaparki. Seal seisab kõrgel kivi-pedestaalil must-ta-valge-kirju friisi (Holsteini) lehm. Ausammas on püstitatud „Springbank Snow Countess" nimelisele lehmale, kes elas 1919—1936 ja maailma-rekordina produtseeris 9.062 naela võirasva. Ei julge arvata, et ükski eestlastest Kanadas võiks niisuguse au osaliseks saada.

Aga tagasi piibri juurde! Tema suhtes on toimunud ümberhinnang. Ta ei ole Kanada vapil enam oma naha pärast. Ta on töökuse, visaduse, tubliduse ja ka arukuse sümbol — „busy beaver" — kõikide tublide laste ja ka mõne aasta eest asutatud „mini-skautide" suur rahvuslik eeskuju.

Tänapäeval hinnatakse elusa piibri looduskaitselist tegevust mitmekordselt väärtuslikumaks kui mahavõetud nahka. Iga kopra-aamm, suurusele vaatamata, on Kanada looduslike ressursside hinnangus ca $5.000.—. Nii on meil Kotkajärvel ainu-üksi piibritammide näol umbes 50.000 dollarit mööda võsa laiali.

Kevade tooja — väike karvane jäälõhkuja.

Kord oli ülestõusmise-pühade ajal kevadenälg nii piinav, et jätsin auto Clearwateri äärde lumehange ja astusin jala Kotkajärvele. Lõrtsisin mudas igal lõunapoolsel mäekuljel ja sumasin poole sääreni lumes põhjanõlval. Suure reede hommikul seisin lipukaljul ja vaatasin päikeses pimestavalt säravat Orujärve jää-välja. Järv oli lahti ainult paari-kolme meetri laiuselt lõunakaldal, siis tuli teine sama lai riba jääsuppi ja küllap põhjakalda ääres oli jää veel paras meest kandma. Aga jääsupi sisse oli keegi joonistanud salapärase sik-sakilise joone, täpse — nagu mõõdetud!

Veetsin terve reedese päeva paadikuuri uksel ja nautisin, kuidas päike „sõi" jääd, kuidas sik-sakilise joonega eraldatud jääsupp silmnähtavalt laiali vajus ja kadus. Jää taandus põhjakalda poole kiirusega paar meetrit tunnis.

Aga kes joonistas selle sik-sakilise mustri jääsuppi?

Vastuse sain laupäeva hommikul vara, kui esimene päikese-tera küünitas üle järve idasopi raagus kaskede ja männilatvade ning kui õine jääkirme kiiresti sulas. Väike must punkt liikus järvel jääsupi ribas. Mida lähemale paksule jäälе, seda suuremaks kasvas punkt. Siis liikus see jälle avavee poole tagasi üha vähenedes. See oli kobras, kes mängis jäälõhkujat ja tegi kevadet. Tavaliselt ujudes ainult ninaots üle veepinna, pidi ta pead tõstma, et kore jääsupp ninale haiget ei teeks. Tagasi pööras ta siis, kui tihe jää hakkas kaelale liiga tegema. Nii tuli päris korrapärane sik-sak.

Ma ei ole kuskilt lugenud, et piibrid niimoodi kevadet „kiirustavad". Pole seda ka hiljem juhtunud nägema. Võibolla, et see oli ainult üks kevade-näljane loom, kes jääsupis leiutas uue mängu — nagu üks kevade-näljane mees istus aknal ja sihtis binokliga ta tööd.

Laupäeval jää juba põgenes. Kevadpüha hommikul joonistas piiber oma sik-sakke kaugel üle keskjärve. Sama päeva õhtul lahkudes näis põhjakaldal olevat 5—10 meetrit lai jääriba, tee Clearwaterisse oli lumest puhas. Piibril ja minul oli kevademäng korraga lõpul.

Kopra loodud maailma ja selle tohutu elanik-kond.

Mis juhtub, kui kobras ehitab tammi ja ujutab üle terve suure metsa-laraka? Kõigepealt surevad vette jäänud puud ja põõsad. Terve putukate armaada ründab kohe surnud puid, sest need on maiuspalad. Metsatulekahjus või üleujutuses surevad puud äkki — kõik toitesoolad, mähja-kiht koore all, õlid ja vaigud jäävad puu kudedesse alles. See on midagi hoopis suupärasemat kui taimehaigusse või mõnel muul põhjusel aeglaselt kuivanud puu.

Sadakond liiki mitmesuguseid üraskeid on esimestena jaol. Iga liik neist naudib erinevat osa puust: koort, võra, niint, säsi, puitu, — ja igal liigil on oma soovid puuliigi suhtes. Kujutlege seda krõmps-krõmps-krõmpsutamist, kui miljon üraskit korraga närivad. Meie — pool-kurdid inim-loomad — ei kuule seda mikro-lärmi, kuid linnud kuulevad. Rähn paneb oma kuulipildujaga täpselt märki, just sinna kus priske üraskit krõmpsutab. Sajad rähnad ja teised putuktoidulised linnud töötavad nii hommiku-valgest õhtu pimedani, päev päeva kõrval.

(Järgneb)

Herman Talvikust Ameerika kirjanduslikus antoloogias

Ameerika igaaastane internatsionaalne antoloogia „New Directions" (35. aastakäik 1978) avaldas oma tänavuses numbris kuueleheküljelise Aleksis Rannit essee „Eight Drawings" (8 joonistust) all-pealkirjaga „Herman Talvik. An Estonian Visionary" (Üks eesti nägemustenägija), koos kaheksa leheküljele suuruse H. Talvikule iseloomulike joonistustega.

A. Rannit vaatleb joonistustehnilist tagapõhja maailma kunstielus, leides, et just kunstniku käe ja paberi vahel sünnib lähedasim intiimne suhe. Ta kahjatseb, et Rubens ja Raffael üldse maalisid, kuna oleksid võinud ainult joonistada, sest Rubensilt on raske leida halbu joonistusi., küll aga maale. Ka H. Talvik on oma joonistuste kõrval väga oskuslik ja produktiivne maalija, akvarellide looja ja graafika peagu kõigis tehnikais, lisaks veel raamatute illustraator ja värvilise klaasi kujundaja.

Pärast sissejuhatust Rannit vaatleb H. Talvikut, kes 1940. a. oli 34-aastane kui nõukogude võim tungis Eestisse ja ta pidi läbi elama hirmu ja tapmiste perioodi, mis sellele järgnes. Ta oli saanud akadeemilise treeningu Eestis, Soomes ja Prantsusmaal, ta oli nõukogude sissetungi ajal edukas joonistusõpetaja. Oma töödes ta oli sel ajal peamiselt põhjamaade laadis formalist, huvitatud vaikeludest ja maastikest, kuigi juba oma varajasemas loomingus olid peidetud mõned mittemaised jõud. Graafik Talvik alustas kui joone kasutaja ja romantiline realist, lähenedes oma religioosseile teemadele ja motiividele puhta ja leebe kontuuride stilliga ilma viitamata ruumile, valgusele või värvile. Kuid okupatsioonide ja sõja elamused purustasid traditsioonilise Talviku esteetilise korrapärasuse ja pärast oma põgenemist 1944. a. Rootsi, ta religioossed kompositsioonid ja vaikelud arenesid suurema abstraktsuse poole. Meloodiline joon tema varajasemais graafilistes töödes muutus närvilisemaks ja katkendlikumaks, ühinedes dünaamiliste konstruktsioonidega nähtud fenomentaalseist looduse aspektidest.

See on eriti maksev tema viimasel paarilkümnel aastal loodud tööde osas, mil ta on elanud üksildasena Rootsi Lapimaal oma kätega ehitatud majas. Seal tormist murtud, koletuslike puude ja madalalt lendavate pilvede all, Talvik on andnud end täielikult Püha Kirja fantasmagooriliste ja usuliste nägemuste mõjutuste alla.

Lisatud on kaheksa seni avaldamata ja näitustel esitamata joonistust, mis pole otseselt seotud usuliste tekstidega, aga on kunstniku usulised harjutused, fragmendid nägemuste reas, millele enamuses ta viimase aja tööd baseeruvad. Need on must-valged söejoonistused „Surm" (1961), „Siduvad teod" (1962), „Rõõmu haud" (1960), „Hommikupalve" (1962), „Väljaspool aega" (1961), „Zalam" (1961), „Igavene tuli" (1963) ja „Välk" (1961).

Talvik näib alati olevat sissepoole kuulutav, kelle seljataga on ingel, kes sosistab talle jumalikku tõde. Talvik ei ole nagu Toomas, tal ei ole vaja enam puudutada Kristuse haavu kuna on jõudnud ületada kõik kahtlused, leiab A. Rannit. Ja leiab edasi, et kui võõras ja jõuline ka Talviku tööde sisu olekski, tema tööd on alati vormile alluvad, kus nähakse rohkem kunstipärast erakordsust kui sõnumit ennast. Me näeme joonistust kui joonistust.

ONTARIO PLACE. AVATAKSE 20. MAIL.

Need on lõbustused. Kogu päeva kestel. Iga päev.

Muusika. Kinoetendused. Mitmesugused ettekanded. Laste teater. Marssivad orkestrid. Lõunastamise võimalused, tanst ja muud. Laupäeval, 20. mail avatav Ontario Place on parimaks lõbustuskohaks.

Forumi pöördlaval pakutakse iga päev kontserte, kus esitatakse kuulsamaid nimesid klassikalise, rock, küla ja populaarse muusika alalt. Käesoleval aastal on igal nädalal ka matineed. Bandshell'is esitatakse programme kaasaegsetelt kanada gruppidelt kuna Showboat viib muusika vepinnale. Kõik see meelelahutus on tasuta.

Children's Village ja Waterplay pakuvad suurejoonelisi seiklusi ja tasuta aktiivset tegevust nii lastele kui ka eelkooliealistele. Kolmes Pavilion teatris on uus heliseadeldis, uus Children's teater ja teatrid pakuvad erakordseid „Reflections" (reflektsiooni) kogemusi. Cinesphere, mis on ainulaadne seda tüüpi kinoteater Kanadas, esitab kolme erakordset filmi hiigelekraanil.

Teie võite lõunat süüa ilusas Trilliumi restoranis või valida söögikohaks mõne kolme küla restoranidest ja kõrtsidest veeäärsete tantsupõrandatega ja lõbustustega. Teie võite külastada ka kauplusi, mänguasjade äri, mini golfiväljakut, HMCS Haida't, sõita pedaal-paatidel ja ringsõidupaatidel ning tutvuneda kunstnikega, klaunidega, Ontario Place'i loomadega, paadisadamaga ja palju muuga. Need on lõbustused. Kogu päeva kestel. Iga päev.

Lahtioleku ajad: Park avatakse kell 10.30 e.l., suletakse kell 1 e.l. (pühapäevadel kell 10.00 p.l.). Teatrid avatakse kell 11.00 e.l., viimane etendus algab kell 9.30 p.l.

Igapäevane programm kogu suve kestel: (20. maist kuni Labour Day'ni 4. septembril) Park on avatud seitse päeva nädalas.

Nädalalõppude programm sügisel: 9. septembrist kuni 9. oktoobrini. Park on avatud ainult laupäevadel, pühapäevadel ja pühadel.

Sissepääs

Täiskasvanud (18 aastased ja vanemad) $2.50, $1.00 pärast kella 9.00 p.l.

Juuniorid (13 kuni 17), lapsed (12 ja alla selle) $1.50.

Laps (12 ja alla selle koos vanematega) 50 c.

Seenior kodanikele sissepääs tasuta.

MÄRKUS: Mõned hinnad ja korraldused muutuvad Canadian National Exhibition'i ajal 16. augustist kuni 4. septembrini.

Avalik transport allmaaraudteelt edasi-tagasi toimub erihinnaga eribussidel ning samuti on sõitjatel kasutada bussid, trammid ja GO liiklusteenindus.

Parkimine on ette nähtud maismaal ja East Islandil.

Mitmesugust

Invaliididel on soovi korral kasutada tasuta ratastoolid, milleks tuleb helistada telefonil (416) 965-7619. Ontario Place'i aladele ei lubata tuua koduloomi, „skateboard'e" ja jalgrattaid.

Ontario Place, 955 Lakeshore Blvd. West, Toronto, Ontario. Canada. M6K 3B9 (416) 965-7711.

ontario place

A Crown Corporation of the Government of Ontario, Ministry of Industry and Tourism, Honourable John R. Rhodes, Minister.

VABA EESTLANE

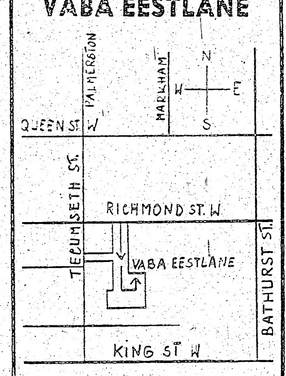

„Vaba Eestlase" toimetuse ja talituse asukoha plaan

TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast reedeni kella 9—4-ni.

Telefonid: toimetus 364-7521
talitus 364-7675

Toimetajad kodus väljaspool tööaega:
Karl Arro 766-2057
Hannes Oja 421-5316

Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:

üks toll ühel veerul	$3.25
esiküljel	$3.75
tagaküljel	$3.50

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:

1. Vaba Eestlase talitus
135 Tecumseth Street
Telefon 364-7675
Postiaadress: Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont.
Talitus väljaspool tööaega:
Helmi Liivandi 251-6495
2. Mrs. Leida Marley
149 Bishop Ave.
Willowdale, Ont.
Telefon: 223-0080

Toetus esmakordselt abiellujatele sõrmuse ostmiseks

Seoses kullast ja plaattinast metallidest juveeltoodete jaehindade tõstmisega tänavu 1. märtsil, tõusis ka Eestis kullast abielusõrmuste hind. Hinnatõusuga tekkinud kulude kompenseerimiseks makstakse esmakordselt abiellujaile riigieelarve summadest hüvitust, 35 rubla isiku kohta. Eesti ulatuses moodustavat see hüvitus märkimisväärse summa, tänavusteks 10 kuuks on selleks otstarbeks ettenähtud 662.000 rubla.

Avalduse hüvituse saamiseks peavad esmakordselt abiellujad esitama samaaegselt abiellumise sooviavaldusega perekonnaseisuosakonnas. Saanud avalduse, kontrollib perekonnaseisuosakond passi või teiste dokumentide põhjal, kas isik abiellub esmakordselt. Hüvitus makstakse välja abielu registreerimisel. Õigus hüvituse saamiseks olevat ka nendel esmakordselt abiellujail, kes esitasid abiellumise avalduse perekonnaseisujaoskonda enne 1. märtsi 1978, kuid abielu registreeriti pärast 1 märtsi.

1. maist 1978. a. see kord mõnevõrra muutub. Perekonnaseisujaoskonnad hakkavad siis esmakordselt abiellujaile välja kirjutama nimelisi tshekke, mille järgi hoiukassast saab hüvituse kätte sularahas kahele isikule (70 rubla) või ühele isikule (35 rubla). Tshekk kehtib 10 päeva väljaandmise kuupäevast. Hüvitus kahe abielusõrmuse eest 70 rubla suuruses makstakse äsjaabiellunud naise kätte ja avaldusele hüvituse saamise kohta annab naine allkirja. Mitte igal hoiukassal pole õigust raha väljamaksmiseks, need tehakse abiellunuile teatavaks tsheki kätteandmisel.

Kui suur osa on 35 rublane juurdemaks sõrmuse hinnast, seda „Rahva Hääles" avaldatud nõuandest ei selgu.

● Eesti Kultuuri Koondise korraldusel toimus Stokholmis Göteborgis eluneva näitleja ja lavapedagoogi Tiiu Haameri ühenaise-teatri külalisetendus teemal „Naised Tammsaare loomingus".

UUDISEID KODUMAALT

Rühm eesti noori olid turismireisil Keenias, kus nad tutvusid Keenia pealinna Nairobi vaatamisväärtustega, külastades tööstusettevõtteid ja rahvusparke.

*

Kodumaal käib ikka veel igaaastane murrete kogumine. Seda on aastaid korraldanud Emakeele Selts võistluste korras. Asja avaldati, et 1977. aasta murdematerjali kogumise võistlustele saabus 36 tööd 40 murrakust (kokku 27.159 sedelit ja 307 lehekülge). Eriauhinna sai Jaan Joandi oma töö „Vastemõisa külanõukogu piirkonna kohanimed" eest. Esimesed auhinnad said Aleksander Matt Saaremaalt ja Hilda Jõulmaa Tallinnast (mõlemale kaks esimest auhinda).

*

Buenos Airese ooperiteatri „Colon" poolt lavastati P. Tshaikovski „Jevgeni Onegin", kus esimesel seitsmel etendusel oli kaastegev silmapaistev eesti dirigent Neeme Järvi. Kõik seitse etendust anti täissaalile, mis mahutas 3500 vaatajat. Kuna oli veel teisigi laulukunstnikke N. Liidust, siis esitati ooper vene keeles. Oma ooperiorkestri juhatamise kõrval esines ta ka sümfooniaorkestri juhatajana. Tema poolt esitatavas kavas oli Sibeliuse „Finlandia", Straussi „Don Juan" ja Tshaikovski viies sümfoonia.

*

„Õhtulehe" teatel on „miilitsatöötajad" tabanud petturi, kes juba pikemat aega peamiselt venelastelt oli raha välja petnud. Tabatuks osutus Jüri Gammar.

Näiteks läks ta kord Ivan Trimovi ukse taha, andis kella ja teatas: „Teie poeg Valerii tegi autoavarii. Et selle tagajärgi likvideerida, on vaja kiiresti raha. Ehk annate 38 rubla?" Ivan muidugi andis, kusjuures varsti selgus, et pojal pole olnud mingit avariid.

Jüri Gammer uuris välja bussijuhi Kalev Kolossovski koduse aadressi, läks siis sinna, kui bussijuht ise oli tööl, ja teatas jälle avariist. Ta sai seekord 23 rubla. Kellegi Viktor Nitsholdi perekonnalt ta pettis „avarii eest" välja 39 rubla. Vist oli tal ohvreid veel rohkemgi. „Kalinini rajooni siseasjade osak. uurija" G. Kostroma (ikka venelased!) kirjutab, et Jüri pandud nüüd kaheks aastaks vangi.

*

On leitud, et Eesti Teadus- ja Tehnikainformatsiooni ning Majandusuuringute Instituudi ülesanne on tegeleda vabariikliku teatmeinformatsiooni süsteemi loomisega. Kontrollimine on näidanud, et instituudi kollektiivi töös on mainimisväärseid saavutusi, kuid töö kvanitatiivsed ja kvalitatiivsed näitajad ei vasta esitatud nõuetele ja olemasolevatele võimalustele. Instituudis rikutakse teadusliku uurimistöö finantseerimise korda, makstes mittekoosseisulistele töötajatele suuri summasid.

*

Eestis on üheks lootusärataveks ja tähelepanu leidnud nooreks pianistiks Ada Kuuseoks, kes ühel hiljutisel N. Liidu ulatusega pianistide võistlusel tuli võitjaks. Ta on üks aktiivsemaid eesti uuema muusika esitajaid ja propageerijaid. „Estonia" kontsertsaalis toimus detsembri alul tema iseseisev klaverikontsert, kus ta esimesel poolel esitas täielikult eesti muusikat. Kavas olid H. Rosenvaldi sonaat ja J. Räästa Sonaat nr. 6, mõlemad esmakordselt esitamisel ja noore helilooja R. Eespere 12 preliidi. Teises pooles esitas ta W. A. Mozarti ja A. Skrjabini töid.

*

Rahvakontroll on oma silma heitnud loomade sööteprobleemidele. Nii on leitud, et Jõgeva lähedal asuvas Põdra sovhoosis veetakse kuivsilo kaks korda nädalas lauda juurde, kus see niiskub ja külmub. Külmanud sööda söötmine põhjustab aga loomade seedehäireid, aborte ning enneaegseid poegimisi. Majandites esinevat ebaperemehelikkust söötade hoidmisel ja kasutamisel. Koresööta pannakse maha juhuslikesse kohtadesse, kus see osaliselt rikneb.

*

Eesti parimaid laulukoore Riiklik Akadeemiline Meeskoor korraldab oma 35. aastapäeva tähistamiseks koos kultuuriministeeriumi, Heliloojate Liidu ja Kirjanike Liiduga koos meeskoorilaulude võistluse, millest on osa võtma kutsutud kõik N. Liidus heliloominguga tegelevad isikud. Üheks tingimuseks võistluse puhul on, et need peavad kajastama Lenini, kommunistliku partei ja nõukogude rahva revolutsioonivõitlust ja kommunismi ülesehitamist. Laulud ei tohi olla varem trükis ilmunud või mõnel muul viisil avalikkuses ette kantud. Esimene preemia on muusika eest 300 ja teksti eest 150 rubla.

PAUL JUTTUS

HOGAN PONTIAC BUICK LTD
348 Danforth Ave.
Telefon äris: 461-3561

PONTIAC
BUICK
LEMANS
PHOENIX
FIREBIRD
SUNBIRD
CENTURY
ACADIAN
SKYHAWK
G.M.C. veoautod
Pruugitud autod

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1912, Royal Trust Tower, Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
55 University Ave., Ste. 690
Toronto, Ont. M5J 2H7
Tel. 862-7115

S. BROGOWSKI, O.D.
OPTIK
Tel. 531-4251
412 RONCESVALLES

ARSTID

LEO KANN, D.C.
DOCTOR OF CHIROPRACTIC
212 Dinnick Cr.
Tel. 489-0562

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Teisipäeval, 16. mail 1978 — Tuesday, May 16, 1978

KIREV MAAILM

WHITEHORSE — Kanada põhjapiirkonnas olev Yukoni territoorium tahab saada Kanada 11-ks provintsiks ja omada demokraatliku omavalitsuse organiseerimise õigust. Kohalikud juhid ütlevad, et Yukon ei saa leppida enam sellega, et nende asju ajavad Ottawa bürokraadid, kes on tuhandete miilide kaugusel ega tunne tõelist olukorda.

NEW YORK — New Yorgi neegrist linnanõunik Samuel D. Wright, kes altkäemaksu võtmise pärast kohtus süüdi mõisteti, ütles ajakirjanikele: „Ma enam ei saa aru, kas see on Ameerika või mitte! Minu büroost käivad läbi miljonilised tehingud ja nüüd tehakse kära selle 5000 dollari pärast! Endastmõistetavalt ma kaeban edasi."

COLORADO SPRINGS — N. Liidu satelliit, seekord mittekiirgavat tüüpi, põles ära enne kui ta jõudis maakera atmosfääri kusagil Atlandi ookeani lõuna osas, kinnitatakse North American Air Defence Command ametniku poolt. Satelliit Cosmos 849 saabus maakera atmosfääri möödunud pühapäeval Lõuna-Aafrika ja Lõuna-Ameerika kohal. Keegi pole näinud selle alla langemist, mistõttu oletatakse, et see juba enne ära põles.

NEW YORK — Alaealisi poisikesi on hakatud palkama mõrvaritena, nagu selgub mitmest viimasest mõrvajuhtumist. Asja tabati üks 13- ja teine 14-aastane poiss, kelledele oli „töö" eest lubatud $500. Politsei teatel on noorukid tapnud isegi 50 dollari eest.

STOKHOLM — Rootsi peaminister Fälldini protsess Aftonbladeti vastu trükiseaduse rikkumise küsimuses (AB avaldas jämedalt auhaavava nn. sätiiri peaministri kohta, keda kujutati vaimuhaigena jne.) lõppes kaotusega, kuna sellistes protsessides esinev poliitiliselt koostatud žürii AB vastutava väljaandja vabastas vastutusest ja leidis, et trükisedusest ei ole üle astutud. Žüriis olid 5 sotsiaaldemokraati 4 kodanliku erakonna esindaja vastu. Aftonbladet on sotsiaaldemokraatide häälekandja.

LONDON — Saamatajäävate musude eest — $15.000. Sellise summa mõistis Londoni kõrgem kohus 36-aastasele naisele, kellel oli autoõnnetus ja kes seetõttu ei tundnud enam mingit lõbu suudlemisest. Kohus arvestas, et 10 aastat võinuks ta olla veel „aktiivne musutaja" ning pärast seda juhuslik musutaja. Võimalik, et targad kohtunikud arvestasid isegi välja, mitu suudlust naisel elus jääb saamata ja määrasid iga saamata jäänud musu eest teatava summa. Suur see hind ei näi just olevat.

HELSINGI — Soome kaubalaevastikku kuulus märtsikuul 453 laeva, kogumahuga üle 2.318.000 bruttotonni. Aasta algusest on kaubalaevastik suurenenud 43.550 bruttotonni võrra. Kaubalaevastikku kuulub 120 reisijatelaeva, 51 külmutuslaeva, 211 kuivlastilaeva ja 71 muud laeva.

PEKING — Kuna moodne sõjaväeteenistus nõuab paremat väljaõpet, siis on kaitseväeteenistuse aega Hiinas pikendatud aasta võrra. Hiinas pole üldist väeteenistust, sõjaväkke pääsevad ainult need, kel on head tunnistused ideoloogilisel-poliitilisel alal. Kogu Hiina sõjavägi on „ainult" neli miljonit suur.

NEW YORK — Tuntud Toronto lätlasest pianist Arthur Ozolins sai kaks anoniümset ja seni selgitamatuks jäänud ähvadrdust oma elu vastu mõned tunnid enne oma esinemist New York Lincoln Centre's kolmapäeval, 5. aprillil. Politsei otsis kõik kontserdile tulijad läbi. Mingit selgitust oma motiivides need telefoni teel ähvardajad ei andnud.

Juudiküsimus AABS'i konverents'l...

(Algus lhk. 1)

asuda teatud eriainelise uurimustöö kallale. Kui AABS suudab oma üksikuid uurijaid kontrollida ja rangelt teaduslikku taset säilitada (ilmtingimata tuleb vältida „milk" tõlkimist eesti keelde „laev", vt. dr. Mariania D. Olcott „A re-examination of Tacitus' View of Ancient Balts, Part I, lk. 7), siis on AABS'il väga suur teaduslik tulevik. On ju see distsipliin veel mitmeti pioneeri ajajärgus.

Kui ehk eelnenust on tekkinud mulje nagu oleksid AABS'i teadlased ja uurijad eestlased, lätlased või leedulased siis on see eksitus.

Balti-alaste uurimustega töötavad küll eeskätt kolme balti riigi päritoluga teadlased, kuid peale nende on hakanud selle probleemi vastu huvi tundma ka paljud teistest rahvustest teadlased.

Saksalaste ja ameeriklaste kõrval tuleks esimesena mainida juute, olgu need teadlased siis päritolult Baltikumist või mitte. Teemal „Baltikumi juudid" toimus neli ettekannete sarja, kokku üheksa tundi.

Nendest esimene toimus konverentsi esimesel päeval, kus esines ühe lektorina eestlane prof. Tõnu Parming Marylandi ülikoolist. Ta andis demograafilise, sotsiaalse, ökonoomilise ja kultuurilise ülevaate Eesti juutidest ajavahemikul 1918—1940. Referent leidis lõppkokkuvõttes, et see kahe maailmasõja vaheline ajajärk oli eesti juutidele kahtlemata parimaid aegu. Referent puudutas ka juutide hävitamise küsimust Eestis ja leidis, et eestlaste osa selles on 1941—1944 olnud väga piiratud, väljaarvatud, et võõrad on juutide rahvamõrva toonud Eesti territooriumile. Nendele eestlaste vastu tõstetud süüdistustele vastukaaluks tõi Tõnu Parming ette Dov Levini (Jeruusalemm) uurimust „Baltikumi juutide osavõtt natsivastasest võitlusest", kus autor mainib, et juutide osavõttu nõukogude häivituspataljonist on arvuliselt suurendatud. Parming ütles, et igal rahal on kaks külge ja selgitas kuulajaile paari sõnaga hävituspataljoni ülesannet.

Ta ütles, et need olid löögirühmad, mis punaarmee Baltikumi maha jättis sakslaste edasitungi takistama.

Hävituspataljonidel oli suur osa mängida Nõukogude Liidu viimase minuti tapmistes, talude, viljasaagi, sildade, käitiste jne. hävitamisel.

Parming kinnitas, et eestlaste vaatevinklist olid hävituspataljonid nõukogude rezhiimi poliitilise terrori instrumendid. Parmingu loeng oli varustatud tabelite ja allikmaterjalide loeteluga, mis võttis oma alla samapalju lehekülgi kui loeng ise. Ühe loengulisana oli ära toodud fotokoopia Kuldraamatu tunnistusest, mille Juutide Rahvuslik Fond Palestiinas 1927. aastal Eesti Vabariigile tänutäheks annetas neile antud rahvusliku ja kultuurse autonoomia eest. Tunnistusel on eesti keeles trükitud: „...tänutäheks tema ajaloolise teo eest, mis on esimene juudi rahva ajaloos, rahvus-kultuurilise autonoomia kinkimise eest juudi vähemusrahvale Eestis."

Tõnu Parmingu loengul peatusime pikemalt seepärast,

et sellega avati pikk balti juudiküsimuste loenguteseeria ning et sellele järgnes järgmisel päeval, 12. mail, Western Michigan University professor Emanuel Nodeli loeng,

milline esialgses konverentsikavas oli pealkirjastatud „Balti rahvaste osa balti juutide hävitamisel" (The Role of the Baltic Peoples in the Liquidation of Baltic Jewry"). Esimesel konverentsipäeval välja antud uues kavas oli see pealkiri muudetud „Balti rahvaste roll". (The role of the Baltic peoples").

Tartust pärit prof. E. Nodel, kes räägib vabalt eesti keelt, mainis oma ettekandes, et juudi küsimus ei saa olla ainult akadeemiline küsimus, kuna siia liitub palju igasuguseid tegureid. Kõneleja mainis, et sakslased üksi poleks kunagi suutnud nii palju juute häivtada kui teised rahvad poleks sellele kaasa aidanud. E. Nodel ütles oma arvusid esitades, et enne saksa vägede kohale saabumist tapeti Leedus umbes 600 ja Lätis 500 juuti, kuna Eestis pole juutide mõrvamise kohta sel perioodil andmeid. Ehkki suurem osa Eesti juutidest evakueerusid sakslaste saabumisel Venemaale, mõrvati Eestis siiski saksa okupatsiooni ajal umbes 1000 juuti.

Professor Gertrude Schneider New Yorgist kõneles oma ettekandes Riia getost.

Referent mainis, et juutidele rajasid Riiga geto sakslased, kes moodustasid selle linnaosa kohe pärast Riiga saabumist 1941. aastal. Sügiseks oli juba geto valmis ning muust linnast eraldatud. Geto valvemeeskondadesse rakendati ka läti relva SS sõdureid. Referendi hinnangul viibis getos umbes 5000 töövõimelist juuti. Riia lähedale Salacpilsi rajati hiljem kontsentratsioonilaager, kuhu viidi osa juute. Hiljem toodi Riia getosse ka 5000 juuti Viinist. 1942. aastast alates toimus getos juutide hävitamine. Puudutades Riia geto sisemist korda, mainis prof Schneider, et juutidel oli selles linnaosas oma administratsioon ning linnaelanikele anti hiljm võimalusi isegi jalgpallivõistluste ja kontsertide korraldamiseks. Riia geto likvideeriti 1944. aasta juunis.

Referaatidega seoses tekkis palju küsimusi. Prof. I. Ivask oma sõnavõtus mainis, et esitatud ettekanded on ainult akadeemilised arutelud. Kui meie esitame aga mitmesuguseid arvusid, siis peavad need baseeruma faktidele.

Konverents Kanada ajakirjanduses ja televisioonis

Konverentsil esile toodud juudiküsimuse kohta võttis kahel korral oma veergudel sõna Toronto suur hommikuleht „Globe and Mail". Esimene artikkel ilmus reedel, 12. mail, kus prof. E. Nodel kinnitas ajalehele, et tema ettekande teema pealkirja on muudetud ja pehmendatud, mis oli ilmselt tingitud sellest, et see häiris leedulasi. Prof. Nodel ütles, et ta ei karda oma elu pärast kuid mõned isikud võivad tema ettekannet valesti tõlgendada ja talle kallale tungida.

Prof. Nodeli arvates kartsid leedulased, et pärast filmi „Holocaust" näitamist siinses televisioonis hakatakse kogu Balti rahvast süüdistama juutide mõrvamises, kuna tegelikult võttis sellest hävitustööst osa ainult väga väike osa rahvastikust.

Laupäeval, 13. mail avaldas sama ajaleht artikli, milles toodi üksikuid väljavõtteid prof G. Schneideri ettekandest Riia getost. Ajaleht kriipsutatakse eriti alla, et getos ei olnud juutidele ohtlikud saksa SS valvurid vaid läti SS sõdurid, kes lasksid maha igaühe, kes liikus pärast liikluskeeldu. Ta süüdistas läti sõdureid vangistamises ja sissemurdmistes. Getos oli selle rajamisel 33.000 inimest, kuid 1944. aasta juulis oli Riias alles ainult umbes 60 juuti, mainib „Globe and Mail" prof. Schneideri andmete põhjal.

Konverentsile saatis oma reportereid ka Toronto Global televisiooni saatejaam, kes tegi intervjuu prof. E. Nodeliga.

AABS'i konverentsi koosviibimine Toronto raekojas

Möödunud neljapäeva õhtul Toronto raekojas AABS'i konverentsiga seoses toimunud vastuvõtt kujunes esinduslikuks konverentsil ettekannetega esinevate õppejõudude ja Toronto eesti, läti ja leedu rahvusgruppide esindajate vaheliseks kokkutulekuks. Ligemale paaritunnilise koosviibimise kestel leidus võimalusi üle kogu vaba maailma kokku kogunenud teadlastega vestlemiseks, vanade tutvuste ja sõprussidemete uuendamiseks ning uute sõlmimiseks.

Kokkutulnud rahvahulka tervitas Toronto konverentsi peaorganisaator lätlanna Ilze Kalnins ning omapoolsed tervitused andis edasi ka AABS'i president Valter Nollendorfs, kes eriti tõstis esile Toronto linna ilu ja mitmepalgelist ühiskonda. Toronto linnavalitsuse nimel tervitas linnanõunik Elizabeth Eayrs, kes rõhutas konverentsi rahvusvahelist ulatust, kuna Torontosse Balti teadlaste konverentsile on saabunud õppejõud igast maailmakaarest. Kõneleja puudutas ka oma sidemeid balti rahvusgruppidega ja mainis, et tema suuremate sõprade hulka kuuluvad lätlased.

Koosviibimise korraldamist toetasid Toronto ülikool, Toronto linn ja Ontario Mitmekultuuri Ajaloo Ühing.

Torontos tähistas hiljuti oma kuldpulmi abielupaar Julius ja Heleene Pahapill. Perekondliku suursündmuse puhuks olid teiste õnnesoovide hulgas saabunud tervitustelegrammid ka Kanada kindralkubernerilt, Kanada peaministrilt Pierre Trudeau'lt, Ontario peaministrilt William Davis'elt ja Ontario valitsuselt. Julius ja Heleene Pahapill'id on põlised saarlased ning neil on neli poega ja üks tütar ning 14 lastelast.

Tänapäevane lugu

Kõik arvasid, et Jumal oli Antsu ja Liisi paari pannud, kui pruutpaar rõõmust säravate silmadega ja põksuvate südametega kiriku ukse ees seadis end õnnitlusi vastu võtma. Kõik olid nende vastastikuse valikuga täiesti rahul, isegi kriitilisemad vigade otsijad ei saanud ühestki i-tipust midagi halba öelda. Pealegi oli noorpaar täiesti eesti sugu, niiöelda rahvuslikule perekonnakaljule kindlalt püsima rajatud.

Ainult Kurat vaatas asjale teisest küljest. Ta oli kannatlikult oodanud, et Liisi jõuaks tanu alla ja alles siis hakkas neid võrke seadma, kuhu naise sisemised ihad ja meeletud tahtmised kalamaimudena siplema jäänuksid. Kurat mõistis, et pole mingi vägitegu tänapäeval üht tütarlast kergemeelseile ja rikutuiks peetavaile tegudele hukutada. Pealegi on see nii tavaline, et sageli on juba jäänud kehtima arvamine, et Kuradile on meelevald antud kogu maailma nooruse ihade revolutsiooniliseks rakendamiseks, kui mitte riigikordade kukutamiseks, siis seda rohkem senise moraalse maailmapildi purustamiseks.

Kurat aga mõtles, et tänapäeval on ta ainus ihaldatuim eesmärk sellise kindlale kaljule rajatud abieluhoone purustamine või vähemalt selle puhtuse solkimine. Ta naeris ainult oma pulstunud habemesse, sügas pesematuid, sasitud õlale langevaid juukseid ja muigas:

— Las Jumal paneb nad paari, las inimesed kiidavad nende sobivust, alles mina tean, kus on need nupud millele vajutamisel avaneb inimhingede tõelisuse salajama paiga eest eesriie.

Aga ka Antsu ja Liisi arusaamine nende ühtekuuluvusest polnudki nii absoluutne, kui neil eitedel, kes kiriku tagapoolseis pinkides olid sentimentaalsusest nõretavaina sündmust jälginud. Ants ja Liisi olid kogu sündmusele lähenenud realiteeditundega, vanatestamentliku tõdemisega, et kõiges on süüdi siiski õun, mis peagi saab kokkuhoidlikumaltki süües otsa.

Kui Kurat oli lasknud esimesed vähesed kuud mööduda, siis leidis Liisi, et pagana üksluine on sama sorti õuna süüa. Naabriaias, mida lõuna-eurooplasest aednik suure hoolega viljeles, olid hoopis huvitavamad viljad. Kurat naeratas omaette. Ta nägi, et esimene samm võrkujäämise suunas oli selle mõttega juba astutud. Kui kala hakkab huvi tundma õnge vastu, siis ei saa ta enam end hoida seda neelamast.

See oligi huvitavaim osa Kuradi tegevuses. Ülejäänud loos ta ei tundnudki end enam kaastegelasena. Liisi tahtist maitsta naabri vilja, aga selle maitsemine teda siiski ei rahuldanud, sest kohe selle järel jäid ta pilgud peatuma ülejärgmise naabri viljapuul, kus viljad näisid hoopis meelitavamad.

Seegi samm oli astutud ja nii oligi Liisi libisenud sellelt kindlalt perekondlikult kaljult, kus kõik leidsid, et Jumal ise on neid paari pannud. Ent mis sai Antsust? Ants hakkas ise aednikuks ja kasvatab nüüd nii magusa ja meeldiva näoga puuvilju, millele juba terve linnaosa naiste pilgud on peatuma jäänud. Isegi Liis on neid märkama hakanud.

JUTU JUKS

Richard ja Elfriede Seimide kuldpulm

8. apr. tähistati Petersonis, Minn. Richard ja Elfriede Seimide kuldpulma. Piduliku õhtusöögi korraldasid nende lapsed, kes olid selleks puhuks kokku tulnud Ohiost, Texasest ja Minnesotast. Külaliste hulgas oli omakseid ja sõpru Iowast, Illinoist ning Kanadast. Ka rohkeid ameeriklastest sõpru oli piduliste hulgas.

Eriti palju elevust ja rõõmu valmistasid pidulistele juubilaride laste lapsed, keda neil on kokku 15. Neist oli kohal 11 last.

Richard ja Elfriede Seim pärinevad Orava vallast Võrumaalt, kus neil oli talu. Suurel põgenemise ajal kommunistide eest 1944. a. sügisel pääsesid nad Saksamaale, viibisid Augsburgi põgenikelaagris, kust tulid 1949. a. jaanuaris Ameerikasse. Abielupaaril on 4 tütart ja üks poeg.

Sündmuste kalender

Teisip., 16. mail dr. Hain Rebas'e referaat Tartu College'is algusega kl. 7.30 õ.

Reedel, 19.—22. mai „Trent '78" Trenti Ülikoolis.

Kolmapäeval, 24. mail, kell 8 õhtul Peetri kirikus Cantate Domino laulude õhtu. Juhatab Charles Kipper.

Igasugused ALUM. TÖÖD: UKSED, AKNAD j.m. SISEMISED PUUTÖÖD

HUGO TAMME

Tel. 422-0783 — Lic. B 876

Tunnustus Malle Mai Schusterile

Las Vegases toimus ameerika tantsustuudiote — D-O-R- — omavaheline võistlus. 3-päevase pingelise töö tulemusena osutusid 1. kohale tulnuteks kõik kolm esinejat Buffalo stuudiost, kellele anti trofeed. Üllatusena sai komisjoni otsusel silmapaistvate saavutuste eest ka nende treener-õpetaja Malle Mai Schuster suure kuldkarika vastava graveeringuga, kui 1. koha väärilseks tunnustatud õpetaja.

Ta töötab tantsuõpetajate treener-õpetajana ja programmi juhina A. Murray stuudios ja taotleb magistrikraadi kohalikus ülikoolis.

Vahelugemisi vabariigi ajast

Jaan Tõnisson armastas nooremalele öelda, et „mis teie noormees ka kõnelete". Ühel koosolekul Tartumaal ütles samuti vahelhüüde peale, et mis teie noormees ... jne. Seal tõuseb püsti vana habemega mees ja sõnab: „No mina endale noormees ikka ka ütelda ei lase. Mina olen nii vana, et võiksin teilegi võibolla isaks olla."

Tõnisson kohkub ära ega oska midagi öelda. Siis kogub end ja sõnab, et tema polevat mõelnud sugugi seda vanahärrat, vaid noormeest selle kõrval. Samas kargab noormees püsti:

„No mis te minust tahate, mina pole suudki praotanud ..."

Koosoleku mõju mokas!

*

Sotsialist Mihkel Martna pidas koosolekut enne valimisi.

Ühkkond on palav. Vastasleer oli mobiliseerinud omad mehed, et igasuguste võtetega Martna koosolekut luhta ajada.

Kui Martna surmatõsise näoga seletab mingit küsimust, ja asi hakkab juba rahvale natukene igavaks minema, hõikab äkki keegi tagumisest reast rahva lõbustamiseks vahele:

„Härra Martna, miks teil nii punane nina on?"

Martna peatub. Vaatab hüüdja poole ja sõnab:

„On olemas mitmesuguseid ninasid. On siniseid, on punaseid ja on ka tattninasid. Küsija kuulub kahtlemata viimaste hulka."

Mürisev aplaus ja Martna on korrapealt koosolekul „tehtud mees". Tabav vastus mõjus enam kui pikk kõne.

A. Lell sai eriauhinna

Hollywoodis toimunud Florida Margi Klubi aastanäitusel „Stampede" esines uudse väljapanekuga, mis eriti selleks näituseks koostatud, margiveteran Adolph Lell. Ta margikogu oli esitatud nime all „Tallinn-Estonia. Ajutised templid 1918—1919". Kohtunike kogu hindas A. Lelle väljapaneku ühel häälel hindega: „Kõige parem posti-ajaloo esindus", määrates sellele Colonel John F. Rideri eriauhinna.